

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Přípravenost vybraných nestátních neziskových
organizací na území okresu České Budějovice
na mimořádné události**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program:

OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Bc. Kamila Kvardová

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem *Připravenost vybraných nestátních neziskových organizací na území okresu České Budějovice na mimořádné události* jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz, provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 13. 5. 2019

.....
Bc. Kamila Kvardová

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu Mgr. Štěpánovi Kavanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení diplomové práce. Poděkování za podporu při studiu patří také mé rodině.

Připravenost nestátních neziskových organizací na území okresu České Budějovice na mimořádné události

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá zkoumáním, zda jsou nestátní neziskové organizace připraveny na mimořádné události, konkrétně je zaměřena na organizace, které se nacházejí na území okresu České Budějovice. Téma je aktuální z důvodu častého výskytu mimořádných událostí na jihu Čech a je důležité zjistit, je-li pomoc dobrovolníků efektivní. Nestátní neziskové organizace jsou specifické tím, že nejsou řízeny vládou. Svými aktivitami se snaží nahradit neexistující nebo nedostatečně fungující služby, které jsou zajišťovány státem. Aktivity zahrnují realizaci volnočasových zájmových aktivit pro děti, pomoc sociálně slabým rodinám, osvětovou činnost v mnoha oblastech, ochranu životního prostředí či historických památek, pomoc handicapovaným a starým osobám, humanitární a rozvojovou pomoc a mnohé další.

Cílem práce je zjistit, v jaké míře jsou nestátní neziskové organizace připraveny na řešení mimořádných událostí a jakým způsobem se zapojují do výchovy obyvatelstva k přípravě na řešení mimořádných událostí. V diplomové práci je využita metoda analýzy informací, respektive obsahová analýza informací, kdy jsou konkrétní zjištěné poznatky uspořádány na základě rešerše literatury. Pro naplnění stanoveného cíle byl proveden polostrukturovaný rozhovor s pracovníky vybraných nestátních neziskových organizací. Výsledky práce budou nabídnuty vybraným nestátním neziskovým organizacím, které se účastnily výzkumu. Tyto výsledky bude možno využít zejména pro zvýšení kvality prováděné odborné přípravy členů nestátních neziskových organizací a dobrovolníků.

Klíčová slova: dobrovolnictví; nestátní neziskové organizace; humanitární pomoc; ochrana obyvatelstva; mimořádná událost; záchranné práce

Readiness of Non-governmental Non-profit Organizations in the District of České Budějovice for Emergency Situations

Abstract

The thesis deals with examining, if the non-governmental organizations are ready for extraordinary situations, specifically is focused on organizations, which are located in the area of České Budějovice region. The topic is actual, the reason being high frequency of those extraordinary situations in the south Bohemia and it is important to find out, if the help of volunteers is effective. For non-governmental organizations is specific that they are not managed by the government. Their activities try to substitute non-existing or poorly functioning services, which are provided by the government. Activities include realization of free time activities for children, helping socially weak, educational activities in many areas, protection of the environment or historical landmarks, helping disabled and elderly, humanitarian and development aid and many others.

The objective of the thesis is to find out, how much are non-governmental ready to deal with extraordinary situations and how they engage in education to prepare population for dealing with extraordinary situations. In the thesis is used the method of information analysis, that meaning content analysis of information, where is specific gathered knowledge ordered on the basis of literature search. To fulfill set objective a semi-structured interview with employees of the chosen non-governmental organization was conducted. The results of the thesis will be offered to chosen non-governmental organizations, which participated in the research. These results could be used to increase quality of training of members of non-governmental organizations and volunteers.

Keywords: volunteering; non-governmental organizations; humanitarian aid; protection of population; extraordinary situation; rescue work

Obsah

Úvod	9
1 Humanitární pomoc	11
1.1 Mezinárodní humanitární právo	12
1.2 Humanitární pomoc při zvládnání rozsáhlých mimořádných událostí	13
1.3 Poskytování finanční pomoci	14
1.4 Poskytování materiální pomoci	15
1.5 Poskytování osobní pomoci	16
1.6 Poskytování záchranářské pomoci	16
2 Nestátní neziskové organizace	17
2.1 Občanské sdružení ADRA	18
2.2 Český červený kříž	19
2.3 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	21
2.4 Maltéžská pomoc	22
2.5 Charita Česká republika	23
2.6 Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry	26
2.7 Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice	26
2.8 Diakonie České bratrské církve evangelické	27
3 Dobrovolnictví v nestátních neziskových organizacích	28
3.1 Psychosociální pomoc poskytovaná dobrovolníkem	29
3.2 Dobrovolnictví ve zdravotnictví	30
3.3 Dobrovolnictví v sociálních službách	30
3.4 Dobrovolnictví při mimořádných událostech	31
3.5 Způsob získávání dobrovolníků	31
3.6 Dobrovolnická centra	32
4 Ochrana obyvatelstva	34
4.1 Historie ochrany obyvatelstva v České republice	34

4.2	Hlavní úkoly ochrany obyvatelstva	35
4.2.1	Varování a vyrozumění.....	35
4.2.2	Evakuace	37
4.2.3	Záchranné práce	39
4.2.4	Nouzové přežití	39
5	Praktická část	41
5.1	ČČK	41
5.2	ADRA	45
5.3	Česká maltéžská pomoc	47
5.4	Diecézní charita České Budějovice	50
5.5	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	51
5.6	Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s.....	53
5.7	Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice, p.s.	55
5.8	Diakonie České bratrské církve evangelické	57
6	Hypotézy a metodika výzkumu.....	61
7	Výsledky	62
7.1	ČČK	62
7.2	ADRA	64
7.3	Česká maltéžská pomoc	66
7.4	Diecézní charita České Budějovice	68
7.5	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	69
7.6	Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s.....	70
7.7	Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice, p.s.	72
7.8	Diakonie České bratrské církve evangelické	73
8	Diskuze	75
	Závěr.....	78

Seznam literatury	80
Seznam příloh	85
Seznam zkratk	86

Úvod

Tématem diplomové práce je připravenost vybraných nestátních neziskových organizací na území okresu České Budějovice na mimořádné události. Autorka si toto téma vybrala z důvodu aktuálnosti zapojení a činnosti nestátních neziskových organizací, dále také z důvodu častých mimořádných událostí, při kterých se mimo jiné tyto organizace velmi angažují. Jejich angažovanost spočívá především v pomoci, kterou poskytují členové nestátních neziskových organizací, ale také dobrovolníci. Členové a dobrovolníci mohou být laiky, ale i odborníky ve svých oborech, kteří mají s nestátní neziskovou organizací uzavřenu smlouvu, která je připravuje na výkon dobrovolnické pomoci, nebo jsou členy nestátní neziskové organizace zapojené do Panelu NNO. Dobrovolníci hrají v tomto tématu velmi důležitou roli, jelikož právě oni jsou takzvanými zástupci dané neziskové organizace.

Z pohledu autora práce je téma aktuální, protože k mimořádným událostem dochází velmi často. Tyto osoby jsou schopny rychleji odstranit škody, mohou zmírnit nebo odstranit následky mimořádných událostí či krizových situací. Pokud by v dnešní době neexistovaly nestátní neziskové organizace, do kterých se tedy tyto dobrovolníci mohou přihlásit, poškozené území by se navracelo do původního stavu mnohem delší dobu.

Dříve docházelo k nekoordinovanému a méně efektivnímu zapojování dobrovolníků a také samotných nestátních neziskových organizací. Situace je dnes už jiná, jelikož existovaly regiony, kde se dobrovolníci a nestátní neziskové organizace zapojovaly až příliš, a naopak v některých místech tato pomoc chyběla. V podmínkách Jihočeského kraje tento problém vyřešil takzvaný Panel NNO Jihočeského kraje. Panel zajišťuje koordinaci vybraných NNO při poskytování sil, prostředků a činností pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu na území Jihočeského kraje. Účelem je efektivnější výsledek prostřednictvím koordinátora, kterým je v současné době Oblastní spolek ČČK České Budějovice. Jmenovitě jde tedy o pomoc při evakuaci obyvatelstva, poskytování první pomoci, pečovatelské služby, pomoc při poskytování nouzového ubytování, stravování a ostatní opatření nouzového přežití, dále o pomoc humanitární, psychologickou, psychosociální, sociální nebo duchovní.

Cílem této práce je zjistit, v jaké míře jsou nestátní neziskové organizace připraveny na řešení mimořádných událostí a jakým způsobem se zapojují do výchovy obyvatelstva k přípravě na řešení mimořádných událostí.

V diplomové práci je využita metoda analýzy informací, respektive obsahová analýza informací, kdy budou konkrétně zjištěné poznatky uspořádány na základě rešerše literatury. Obsahová analýza se zaměřuje na věcnou charakteristiku, tedy na obsah dokumentu nebo jeho částí. Výsledkem obsahové analýzy je slovní vyjádření obsahu dokumentu nebo souhrn věcných selekčních údajů předmětového či systematického selekčního jazyka. Další součástí práce je dedukce a syntéza. Dedukce je metoda zkoumání, kdy se na základě přijatých výroků dochází k novému závěru. Syntéza je vědecká metoda spojující dvě nebo více částí do jednoho celku. Dále bude na základě stanoveného cíle vykonán polostrukturovaný rozhovor s pracovníky vybraných nestátních neziskových organizací. Ten je částečně řízený, otázky jsou předem připraveny a je možné je během výzkumu pozměnit. Řadí se do metod kvalitativního sociologického výzkumu.

Výsledky práce budou nabídnuty vybraným nestátním neziskovým organizacím, které jsou součástí výzkumu. Bude možno je využít zejména pro zvýšení kvality prováděné odborné přípravy členů nestátních neziskových organizací a dobrovolníků.

1 Humanitární pomoc

Humanitární pomoc lze definovat dle zákona číslo 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí jako souhrn určitých činností, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu a jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmám na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky osob zasažených konkrétní mimořádnou událostí a také dlouhodobě zmírnit následky těchto mimořádných událostí, předcházet jejich vzniku či negativním následkům. Poskytují se, pokud určitou oblast zasáhnou například rozsáhlé povodně, zemětřesení, válečné konflikty aj. (Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, 2010).

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů definuje humanitární pomoc jako „opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, v jejichž rámci se využívají lidské a materiální zdroje“. Z definice je jasné, že humanitární pomoc je poskytována v souvislosti s mimořádnou událostí např. po povodni, vichřici apod., je tedy pomocí krátkodobou, protože končí zpravidla po odstranění následků (Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000). Cílem humanitární pomoci je zachraňovat životy, zmírňovat utrpení a udržovat lidskou důstojnost během krizí a katastrof způsobených člověkem a po přírodních katastrofách (Defining humanitarian assistance, 2018).

Tato pomoc se řídí čtyřmi základními principy. Jedná se o lidskost, nestrannost, neutralitu a nezávislost (Defining humanitarian assistance, 2018). Lidskost vyjadřuje především záchranu životů a snížení utrpení lidí, kteří byli postiženi mimořádnou událostí. Nestrannost se zabývá identifikováním potřeb, na jejichž základě lze poskytnout humanitární pomoc, a to bez rozlišování mezi příjemci podle jiných kritérií. Neutralitou je míněn neutrální vztah k aktérům při ozbrojených konfliktech, což znamená, že se nepřiklání k žádné ze stran sporu. Posledním principem je nezávislost, která říká, že cíle humanitární pomoci nejsou pod vlivem politických, ekonomických a jiných zájmů dárce ani příjemce (Dušková, 2011).

Existují také základní potřeby, které musí být touto pomocí zajištěny. Jedná se o ochranu civilního obyvatelstva, poskytnutí jídla, vody, hygienických prostředků a zázemí, přístřeší, zdravotní péče a o další druhy pomoci, která je poskytnuta

ve prospěch obětí katastrofy. Cílem poskytnutí těchto potřeb je zajištění obnovy normálního života. Do humanitární pomoci je zahrnuta také prevence katastrof a hromadných neštěstí, spočívající například ve stavbě bezpečněji situovaných obydlí aj. Dobrá úroveň prevence a připravenosti na katastrofy různého druhu vyžaduje určité náklady, což celkem často znamená i politické rozhodnutí dlouhodobého charakteru. V rámci prevence je důležité i vzdělávání občanů, samospráv a státní administrativy v této oblasti (Návorník a Volfová, 2004).

Rozlišují se tři fáze poskytování humanitární pomoci, a to: okamžitá pomoc, časná rehabilitace a fáze obnovy. Okamžitá pomoc je označována také jako pomoc krizová a vztahuje se především na první dva týdny po katastrofě, zahrnuje elementární pomoc, která je přímo zaměřena na záchranu životů a na podporu přeživších osob. Fází časné rehabilitace je období v rozmezí 2 týdnů až 3 měsíců po mimořádné události. Jedná se o péči o osoby, které přišly o střechu nad hlavou v důsledku katastrofy. Jsou jim poskytnuty zdravotní a psychosociální péče, náhradní přístřeší, potraviny a voda. V této fázi také dochází k vyhodnocování škod a potřeb obnovy. Fáze obnovy trvá maximálně dva roky. Dochází ke kompletní obnově veřejných institucí, přístřeší, infrastruktury, zdrojů obživy obyvatel v postižených oblastech. Důležitou roli zde hraje prevence dalších katastrof (Dušková, 2011).

1.1 Mezinárodní humanitární právo

Mezinárodní humanitární právo je soubor dvou- či vícestranných smluv. Je nazýváno také právem válečným, a to z důvodu, že řeší poskytování pomoci, práva a povinnosti především v době válečného konfliktu. Mezi nejvýznamnější části mezinárodního humanitárního práva patří Ženevské konvence. Mezi ostatními dokumenty jsou smlouvy, které se týkají nešíření jaderných, biologických nebo chemických zbraní, ale také smlouvy o zákazu užívání některých typů zbraní a střeliva (Smetana, 2013). Cílem mezinárodního humanitárního práva je především omezení utrpení, které způsobila válka. Vztahuje se k realitě konfliktu bez ohledu na jeho příčiny, oprávněnost použití síly nebo k tomu, kdo je vinen v případě porušení míru (Richter, 2010).

Existují 4 základní zásady mezinárodního humanitárního práva: zásada lidskosti, vojenské nezbytnosti, rozlišování a rovných závazků válčících stran. Zásadu lidskosti jsou povinny dodržovat všechny státy a musí ji respektovat. Tato zásada chrání základní

hodnoty lidské osobnosti a lidské civilizace. Prostupuje celým humanitárním právem a prolíná se ve všech jeho oblastech. Zásada vojenské nezbytnosti se v humanitárním právu vyskytuje ve třech rovinách: jako zásada humanitárního práva omezujícího násilí, jako důvod pro odchylku od pravidel humanitárního práva a jako prvek zásady rozlišování. Omezuje násilí během ozbrojeného konfliktu tím, že stranám ve střetu ukládá povinnost využívat jen takový druh a množství síly, které je nutné pro vojenskou porážku nepřítele, a to v nejkratším možném čase s co nejmenšími ztrátami a náklady. Zásada rozlišování nařizuje stranám v konfliktu rozlišovat za všech okolností mezi příslušníky ozbrojených sil a civilními osobami a také mezi vojenskými objekty a civilními objekty. Zásada rovných závazků válčících stran je založena na tom, že humanitární právo zavazuje stejnou měrou všechny strany v konfliktu a ukládá jim stejné závazky (Fuchs, 2007).

Ženevské úmluvy jsou taktéž čtyři. Například Ženevská úmluva o ochraně obětí ozbrojených konfliktů je základním pramenem mezinárodního humanitárního práva. Její hlavní zásadou je, že v každé době musí být respektována důstojnost lidské bytosti a musí být bez diskriminace učiněno vše pro předcházení nebo alespoň zmírnění utrpení, a to zejména těch, kteří nejsou na konfliktu přímo účastni, i těch, kteří byli z konfliktu vyřazeni v důsledku nemoci, zranění či zajetí. Dalšími třemi úmluvami jsou: Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři, Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli, Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci (Jukl, 1999). Mezinárodní humanitární právo nelze zaměňovat s mezinárodním právem lidských práv. Obě práva sice mají stejný cíl a chrání totožné hodnoty lidské osobnosti, ale co se týče společenského a právního kontextu, jsou zde určité rozdíly. Mezinárodní právo lidských práv se zabývá ochranou jednotlivce a chrání jeho práva a svobodu v každé době proti každé veřejné mocnosti. Humanitární právo chrání také jednotlivce, ale pouze za ozbrojeného konfliktu a jen proti nepřátelské mocnosti (Fuchs, 2007).

1.2 Humanitární pomoc při zvládnutí rozsáhlých mimořádných událostí

Stále roste počet mimořádných událostí, které mají velký dosah na obyvatelstvo. Vysvětlením je nárůst hustoty osídlení a také rozvoj průmyslu pracujícího s nebezpečnými látkami. Existují však dobrovolníci, kteří poskytují svou pomoc při mimořádných událostech. Dobrovolníci se mohou zapojit zejména tam, kde není třeba

odbornosti, ale stačí pouze empatie, dostatek sil a poučení. Pomoc dobrovolníků je v poslední době velmi pravidelná a výrazně ulehčuje přípravu na konkrétní mimořádnou událost. Dobrovolnictví zlepšuje kvalitu služeb, pokud jsou omezené finance nebo množství času. Platí jednoduché pravidlo: pokud dobrovolník přijde na místo, kde se koná příprava na mimořádnou událost nebo například likvidace následků po mimořádné události, je mu ihned na základě jeho schopností přidělena práce (Smetana, 2013).

Zde jsou vypsány hlavní výhody využití dobrovolníků:

- a) Zlevněné záchranné práce;
- b) Poskytování pomoci ve větším rozsahu než se stávajícími pracovníky;
- c) Možnost převést ušetřené prostředky na platy zaměstnanců, kteří koordinují záchranné práce, a tím zvýšit jejich motivaci;
- d) Dobrovolníci mohou přispět novými nápady a postupy;
- e) Možnost soustředit odborníky na nejdůležitější oblasti.

Mezi nevýhody zapojení dobrovolníků do řešení mimořádných událostí patří:

- a) Nedostatek profesionálního přístupu;
- b) V případě nutnosti musí být dobrovolníci často uvolňováni z práce, což nelze zajistit pokaždé;
- c) Dobrovolníci se častokrát střídají, přicházejí noví dobrovolníci;
- d) Využití dobrovolníků znamená zřízení nových míst koordinátorů, pomoc těchto osob je důležitá hlavně při záplavách a povodních a při těchto událostech se dobrovolníci podílejí na likvidaci následků, a to především ve formě manuální práce, jakou jsou například vyklízení nábytku, úklidové práce, odklizení naplavenin, otloukání omítek, pomoc při distribuci materiální pomoci, pomoc při organizaci práce v dané lokalitě a podpora zasažených osob (Smetana, 2013).

1.3 Poskytování finanční pomoci

Jedná se o nejčastější formu pomoci, pokud je určitá oblast zasažena mimořádnou událostí. Nabízí se možnost získávání prostředků, aniž by musela být zřízena sběrná místa nebo skladové prostory. Důležitá je ekonomická síla dárců, přičemž platí, že tyto osoby musí mít určitou finanční rezervu, ze které bude dar poskytnut.

V České republice se peněžní dary neboli peněžní sbírky musejí poskytovat dle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách. Tento zákon ustanovuje, že veřejnou

sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžních příspěvků od předem neurčeného druhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, především humanitární nebo charitativní aj. Veřejnou sbírku jsou oprávněné pořádat pouze právnické osoby, které jsou povinny její konání oznámit písemnou formou krajskému úřadu. Samotná finanční sbírka může mít různé množství forem. Existuje šest způsobů pro provedení sbírky:

- a) Shromažďováním příspěvků na předem vyhlášeném bankovním účtu, který byl u banky zřízen pro tento účel;
- b) Sběracími listinami;
- c) Pokladničkami v místech, která jsou určena k přijímání příspěvků;
- d) Prodejem vstupenek;
- e) Pronájemem telefonní linky.

Pokladničky a bankovní účty jsou nejvyužívanější způsoby pro provedení sbírky, ale je důležité zmínit, že u pokladniček je problém s osobami, které budou sbírku vykonávat. Velmi často se na tuto činnost využívají studenti, jimž je více než patnáct let. Přístup osob vybírajících příspěvky je stěžejní, neboť může ovlivnit jejich výši (Smetana, 2013).

1.4 Poskytování materiální pomoci

Materiální pomoc je nazývána také jako pomoc věcná. Lze ji definovat jako poskytnutí věcných prostředků, dobrovolně a bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Věcnými prostředky se rozumí movité a nemovité věci, které jsou ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků, právnických a fyzických osob, nebo služby poskytované těmito osobami, využitelné při řešení mimořádné události či krizové situace. Věcnou pomoc je dárce schopen poskytnout jen v případě, že právě probíhá zásah IZS. Materiální pomoc v době mimo trvání mimořádné události zahrnuje například poskytnutí obuvi, ošacení nebo hygienických potřeb. Lze sem také zařadit dary, jako jsou hračky pro děti nebo také knihy aj. Na tyto dary se nevztahuje nárok na jejich náhradu (Smetana, 2013).

Pro účinnost této pomoci je nutné, aby byla poskytnuta ve velkém objemu. Tím se dostáváme k tomu, že jsou třeba skladovací prostory, sběrná místa, vozy na přepravu či distribuci této pomoci. Proto je poskytována především velkými, většinou nadnárodními organizacemi a státy. Problémem může být přesun materiálu na místo dodání, než se

totiž daný materiál dopraví na postižené místo, může už být potřebný jiný materiál. Výhodu zde představuje okamžité využití věcného daru (Smetana, 2013).

1.5 Poskytování osobní pomoci

Osobní pomoc lze vysvětlit jako pomoc, kterou poskytují jednotlivci a která je realizována v místě její potřeby. Z časového hlediska ji řadíme mezi nejnáročnější formy pomoci. Obecně se označuje jako pomoc dobrovolnická, jelikož ji vykonávají hlavně dobrovolníci. Tuto formu pomoci lze rozdělit prostřednictvím několika kritérií, kdy nejčastěji využívanými kritérii jsou čas a forma. Z hlediska časového rozlišujeme pomoc jednorázovou neboli krátkodobou, dále opakovanou a dlouhodobou. Co se týče dobrovolného zapojení při jednorázových akcích, je toto zapojení spjata s různými kampaněmi, sbírkami či benefičními akcemi. Opakovaná dobrovolná pomoc může být poskytována pravidelně či nepravidelně. Dobrovolník je v takovém případě povoláván pro řešení konkrétních případů. Dlouhodobá dobrovolná pomoc se uskutečňuje v řádech měsíců nebo let a většinou v zahraničí.

Osobní pomoc můžeme rozdělit do dvou základních skupin určených kritériem odbornosti poskytovatelů: (a) osobní pomoc neodborná neboli laická, kterou dále dělíme na pomoc evidovanou, neevidovanou a zprostředkovanou, (b) osobní pomoc expertní, kterou můžeme dále dělit na pomoc poradenskou, záchranářskou a technickou (Smetana, 2013).

1.6 Poskytování záchranářské pomoci

Další formou humanitární pomoci je také pomoc záchranářská, již rozumíme (a) vyslání záchranného týmu (hasičského, kynologického, speleologického, popřípadě báňské záchranné služby), (b) poradenskou a technickou pomoc – vyslání specialistů nebo poskytnutí informací, které směřují k zamezení ztrát na lidských životech nebo omezení materiálních škod (Baštecká, 2005).

2 Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace tvoří právnické osoby. Tyto organizace nejsou založeny pro vidinu zisku, ale za účelem uspokojení potřeb konkrétní skupiny osob nebo pro dosažení určitého cíle. Účelem NNO sice není dosažení zisku, ale to neznamená, že by tyto organizace nemohly ziskovou činnost vykonávat. NNO mohou v mezích zákona podnikat a zisky z takovéto činnosti jsou povinny využít k naplnění hlavního poslání organizace (Rektořík, 2001). Existuje pět základních znaků nestátních neziskových organizací: organizovanost, soukromý charakter, nezávislost na státu, zásada nerozdělování zisku, samosprávnost a dobrovolnost (Kavan a Dostál, 2012). V České republice se do kategorie nestátních neziskových organizací řadí zejména občanská sdružení, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné organizace a církevní právnické osoby (Boukal, 2009).

Svémi aktivitami se NNO snaží nahradit neexistující nebo nedostatečně fungující služby zajišťované státem. Tyto aktivity zahrnují například realizaci volnočasových zájmových činností pro děti, pomoc sociálně slabým rodinám, osvětovou činnost v mnoha oblastech, ochranu životního prostředí či historických památek, pomoc handicapovaným a starým osobám, humanitární a rozvojovou pomoc aj. Řadíme je do třetího sektoru, který se skládá z neziskového sektoru a sociální ekonomiky (Dušková, 2011).

Aby byla naplněna právní forma organizace, musí mít organizace vytyčené určité poslání či cíl, se kterým budou srozuměni zejména zaměstnanci této NNO. Veřejnost ho musí chápat a rozumět mu. Poslání musí být především: stručné, motivační, jednoduché, srozumitelné, vymezující jedinečnost NNO a také by mělo vyjadřovat, co organizace dělá, pro koho a kde. Samotné poslání je důležité už kvůli tomu, že reaguje na společenskou potřebu, kterou organizace naplňuje, vycházejí z něj hodnoty, které organizace uznává. Dále informuje veřejnost a také podporovatele konkrétní organizace o svém přínosu či vymezuje prostor pro produkty organizace. Na jeho tvorbě by se měl podílet co největší počet zaměstnanců, vedení NNO a zástupci statutárních orgánů. Při jeho tvorbě je zapotřebí především kreativita a aktivní přístup zaměstnanců (Šedivý a Medlíková, 2009).

Důležitou roli v nestátních neziskových organizacích hraje dobrovolnictví. Využívání dobrovolníků je jeden z neopomenutelných znaků činnosti neziskových organizací. Práce dobrovolníků v praxi znamená, že služby neziskových organizací jsou

především levnější a efektivnější oproti státním či privátním neziskovým organizacím. Důležití v takových organizacích jsou také profesionálové. Mohou to být například právníci, účetní aj. (Frič, 1998).

Následuje přehled nestátních neziskových organizací, které působí přímo ve městě České Budějovice. Zdrojem přehledu NNO jsou webové stránky www.netkatalog.cz a také www.firmy.cz.

2.1 Občanské sdružení ADRA

Občanské sdružení ADRA (Adventist Development and Relief Agency) je mezinárodní humanitární organizací, která poskytuje pomoc lidem v nouzi. Věnuje se především poskytování bezprostřední a následné fyzické, psychické, eventuálně duchovní pomoci obětem katastrofy. Realizuje humanitární pomoc v návaznosti na činnost složek IZS při řešení mimořádných událostí. Tato organizace má ústředí v Londýně, ale v České republice začala působit od roku 1919. V roce 1950 byla tehdejšími režimem její činnost bohužel ukončena. Od roku 1990 se její členové věnují kromě misijní práce také péči o sociálně znevýhodněné a jinak potřebné občany. V České republice provozuje například ubytovny pro bezdomovce, denní centra pro bezdomovce, propuštěné vězně apod., domy pro matky s dětmi, farmu, ubytovnu pro staré lidi a řadu komunitních center (Procházka, 2006).

ADRA se podílela na pomoci při povodních na jihu Čech v roce 2002. Konkrétně v Českých Budějovicích založila Centrum povodňové pomoci, kterým prošly stovky dobrovolníků. Centrum zajišťovalo koordinaci jejich práce. Dobrovolníci pomáhali například při odklizení zaplavených věcí, komunikovali se zasaženými lidmi a pomáhali také při následné pomoci. Centrum povodňové pomoci působilo od roku 2002 do roku 2004 a získalo celou řadu zkušeností, které se pak uplatnily v době jarních povodní v roce 2006, kdy byla činnost centra opět obnovena. Následně se vytvořilo stálé Dobrovolnické centrum ADRA České Budějovice. Toto centrum vzniklo 1. 11. 2006 změnou organizace Centra povodňové pomoci ADRA (ADRA Česká republika, 2014).

Co se týče dobrovolnictví a dobrovolnických center v rámci občanského sdružení ADRA, pracuje v České republice v dnešní době celkem 14 dobrovolnických center. Ta vykonávají roli prostředníků mezi přijímacími organizacemi a dobrovolníky. V rámci dobrovolnických programů se ADRA zaměřuje na seniory, osoby s postižením,

děti v dětských domovech nebo pacienty v nemocnicích. Dobrovolníci tyto pacienty navštěvují v přijímacích organizacích a chodí s nimi na procházky, čtou jim, naslouchají jim atd. (ADRA Česká republika, 2014).

V roce 2018 byl dokončen projekt „Obnovení infrastruktury v Damašku pro navrátilší se rodiny“ zaměřující se na pomoc lidem, kteří přicházejí do venkovské části Damašku. Rodiny se zde potýkají se špatnými podmínkami a nefunkční infrastrukturou. Mnoho domů je neobyvatelných, nebo jsou zničeny kvůli válce. ADRA se podílela na opravě poškozených bytů, kanalizací, ale především školy, která se tak mohla navrátit ke svému původnímu účelu. V posledních měsících se budova využívala zejména jako ubytovna pro uprchlíky ve vlastní zemi. Děti budou nyní moci opět chodit do školy a pokračovat ve vzdělávacích aktivitách v bezpečném prostředí (ADRA Česká republika, 2014).

2.2 Český červený kříž

Český červený kříž je humanitární společnost, která působí na celém území České republiky. Je uznávanou organizací vojenské zdravotnické služby v oblasti ochrany obyvatelstva. Poskytuje pomoc v případě vzniku mimořádných událostí a krizových situací, což zahrnuje zdravotnické, sociální, záchranné a jiné humanitární služby. Tato organizace šíří také znalost Ženevských úmluv (Procházka, 2006).

Český červený kříž pomáhá především při přírodních katastrofách, průmyslových haváriích a válečných konfliktech a také všude tam, kde je postižen větší počet osob a pomoc postiženým není zvládnutelná vlastními silami zasaženého státu a jeho složek. Pomoc je realizována na základě 7 principů mezinárodních hnutí ČK a ČP: humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost. Pomoc je určena všem postiženým osobám, hlavně zraněným osobám, a to především dětem a starším lidem (Štorek et al., 2010).

Český červený kříž je jakožto národní společnost součástí celosvětově působícího Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Tato hnutí jsou nestranná a neutrální, poskytují ochranu a pomoc lidem, kteří byli zasaženi katastrofami a konflikty. Jedná se o největší světovou humanitární síť a tvoří je 3 složky: národní společnosti, Mezinárodní výbor Červeného kříže, Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce (Český červený kříž, 2019).

Dále stojí za zmínku významné osoby, které stály u zrodu této neziskové organizace. Jedním z nich je Henri Dunant, autor knihy *Vzpomínky na Solferino*, ve které zpracoval své dojmy z krvavé bitvy u Solferina. Bitva u Solferina vyvolala založení Mezinárodního výboru Červeného kříže. Další významnou osobou pro ČČK je Florence Nightingalová, která byla toho názoru, že s pomocí dobročinných společností stačí vytvořit pouze dobrovolnou ošetrovatelskou službu. Díky tomu byla organizace ČČK až v roce 1908 uznána za pomocný orgán vojenské zdravotní služby. Podle této dámy nese jméno medaile, která se uděluje dobrovolným ošetrovatelkám z celého světa (Švejnoha, 1999).

Velká část zasažených osob potřebuje humanitární pomoc ihned, a ne až po ukončení záchranných prací. V takových případech přispívá svou pomocí národní společnost Červeného kříže. Příkladem jsou povodně v Čechách roku 2002. Při této mimořádné události se prostřednictvím ČČK zapojilo do okamžité pomoci 1841 pracovníků, funkcionářů a členů ČČK. Dále přispěli svou pomocí také dobrovolníci, jejichž celkový počet byl 3591. ČČK zřídil celkem 364 sběrných středisek materiální humanitární pomoci (Štorek a Albert, 2003).

Při červnových povodních v roce 2013 nasadil ČČK v Jihočeském kraji po dohodě se samosprávou či IZS do činnosti Humanitární jednotky Oblastních spolků ČČK a Ústřední krizový tým ČČK. ČČK pomohl provozovat evakuační centra pro evakuované, kteří museli v důsledku povodně opustit své domovy. Pomoc v zasažených oblastech se koncentrovala na poskytování materiální pomoci a také psychosociální pomoci v terénu. Bylo rozděleno přibližně 515 tun materiální pomoci – od čisticích prostředků až po potraviny, oděvy či náradí. V terénu působilo přibližně 560 členů a zaměstnanců ČČK a až 1 300 dobrovolníků. Poskytnuta byla i následná pomoc, která zahrnovala například čištění studní, a byla vytvořena finanční sbírka ČČK na opravy obydlí občanů zasažených povodněmi a na obnovu zařízení obcí (školek, škol apod.) (Český červený kříž, 2019).

Základní sestavu jednotek ČČK tvoří 21 členů a také zdravotnická, stravovací, ubytovací, sociální a technická družstva. Zdravotnické družstvo poskytuje první pomoc raněným osobám v návaznosti na zasahující profesionální zdravotnickou záchrannou službu. Ubytovací družstvo zaopatří nouzové ubytování pro osoby, které byly vyprostěny z místa neštěstí. Stravovací družstvo zajišťuje nouzové stravování pro osoby postižené mimořádnou událostí. Sociální družstvo poskytne především sociální či psychologickou pomoc, dále vede registraci odsunutých osob. Těmto osobám zajistí

ošacení, základní hygienické potřeby aj. Technické družstvo zaopatřuje technické zázemí celé Humanitární jednotky ČČK, jedná se zejména o dopravu, spojení, materiální vybavení, příjem a výdej materiálu. Důležitý je také velitel, který řídí činnost Humanitární jednotky a úzce spolupracuje s veliteli ostatních družstev (Štorek a Albert, 2003).

Pracovníci Humanitárních jednotek ČČK jsou vyškoleni v oboru psychosociální péče, procházejí určitým výcvikem, aby byli schopni poskytovat psychosociální pomoc. Principem Mezinárodního hnutí ČČK a Červeného půlměsíce je humanita, snaží se tedy především předejít lidskému utrpení nebo ho alespoň zmírnit. Je důležité zmínit, že v dnešní době je nedílnou součástí pomoci postižené osobě také psychologická pomoc, která si klade za cíl překonat negativní vlivy mimořádných událostí na psychiku postižených osob. Na tuto pomoc se zaměřuje Centrum pro psychologickou pomoc na úrovni Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce (Vykopalová, 2003).

V roce 2018 ČČK pomohl Ukrajině, Indonésii, Sýrii a Jemenu. Předmětem pomoci Ukrajině byly tři automobily značky Ford Transit, které Ukrajinský červený kříž využije k přepravě raněných, tedy jako mobilní ambulanci. Auta v hodnotě 1 295 000 Kč byla zcela financována z Fondu humanity ČČK. V září roku 2018 došlo v Indonésii k zemětřesení a následně k vlně tsunami. Zemětřesení zasáhlo konkrétně ostrov Lombok a vlna tsunami oblast Sulawesi. Červený kříž zde poskytl zdravotní péči, pitnou vodu, přístřeší a další pomoc nejhůře zasaženým oblastem. Federace Červený kříž a Červený půlměsíc podpořila tuto postiženou oblast částkou 506 000 000 Kč (Český červený kříž, 2019).

2.3 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Jedná se občanské sdružení, které sdružuje osoby se zájmem o požární ochranu v České republice. Základní jednotkou SH ČMS jsou sbory dobrovolných hasičů. Jednotky dobrovolných hasičů zřizují a spravují obce. Je evidováno 358 324 členů organizovaných v 7 677 Sbořech dobrovolných hasičů. Dále v řadách SH ČMS působí také 59 662 dětí a mladistvých ve věku do 18 let. Mezi organizační složky SH ČMS patří: Ústřední hasičská škola Jánské Koupele, Ústřední hasičská škola Bílé Poličany, Centrum hasičského hnutí Příbrav (Procházka, 2006).

Toto sdružení si klade za cíl zejména spolupůsobení a vytváření podmínek k účinné ochraně života, zdraví osob a majetku před požáry a poskytování pomoci při jiných živelních pohromách, kde je v ohrožení život či majetek osob. Především jde o pomoc při vykonávání odborné přípravy k získání odborné způsobilosti v požární ochraně, preventivních protipožárních opatřeních a preventivně-výchovné činnosti, likvidaci požárů a jiných MU a také při odstranění jejich následků, dále o plnění úkolů civilní ochrany a práci s mládeží (Kroupa a Říha, 2006).

Tato organizace uspořádala v roce 2018 veřejnou sbírku na podporu rodin příslušníků Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje, kteří se stali účastníky dopravní nehody hasičské cisterny u obce Libivá na Šumpersku. Při této nehodě zemřeli dva zkušení hasiči (Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezka, 2019).

2.4 Maltézská pomoc

Maltézská pomoc je charakterizována jako nestátní nezisková organizace, která je zřízena českým Velkopřevorstvím Suverénního řádu Maltézských rytířů. Tato společnost je zapsána v rejstříku obecně prospěšných společností. Poskytuje sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Dále také realizuje dobrovolnické programy, které jsou akreditované dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Hlavním posláním této organizace je poskytnutí charitativní pomoci ve zdravotnické, záchranné, sociální a humanitární oblasti. Věnuje se rovněž pomoci o postižené děti (Maltézská pomoc, 2016).

Služby jsou poskytovány v prostředí, které je klientům blízké a není pro ně nepříjemné, například jejich domov. Hlavní roli zde hraje osobní asistence, což je jedna z velmi důležitých služeb této organizace. Dále je důležité zmínit, že všechny služby tato NNO poskytuje na území České republiky. Organizačně je členěna do diecézních center, jejichž činnost zajišťují dobrovolníci. Tato centra se nacházejí v Brně, Českých Budějovicích, Ostravě, Jeseníku, Mělníku, Olomouci, Praze, Přerově, Žatci, Valašském Meziříčí, Otrokovicích, Šumperku a Uherském Hradišti (Maltézská pomoc, 2016).

Maltézská pomoc, o.p.s., byla založena 9. května 2002 Suverénním řádem Maltézských rytířů – Českým velkopřevorstvím jako jediným zakladatelem. Hlavní činností Maltézské pomoci je pomoc potřebným osobám na území České republiky. Zde je výčet cílových skupin, kterým je pomoc poskytována: staří lidé, kteří jsou upoutáni na lůžko nebo jsou osamoceni, rodiny s dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí,

osoby na invalidním vozíku, mládež, nemocné osoby, děti z dětských domovů či kojeneckých ústavů, vězni, osoby postižené živelními katastrofami, osoby bez domova a další potřební (Maltézská pomoc, 2016).

Mezi sociální služby se řadí již zmiňovaná osobní asistence, sociálně aktivizační služby pro seniory, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, doprovázení dětí s postižením do školských zařízení nebo pomoc lidem v sociální nouzi. Osobní asistenci nabízejí centra v Mělníku, Olomouci, Praze a Žatci. Služba osobní asistence je poskytována osobám s tělesným, mentálním, zrakovým, sluchovým, duševním a kombinovaným postižením. Osobní asistence poskytuje pomoc při osobní hygieně, při zajištění stravy a chodu domácnosti, dále pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a při aktivizační činnosti. Pracovníky osobní asistence musejí být osoby, které mají k výkonu této služby vhodné vzdělání. Sociálně aktivizační služby pro seniory zahrnují službu, která pomáhá zajistit kontakt se společenským prostředím osoby a vede k rozvoji nebo udržení osobních sociálních schopností a dovedností, které podporují sociální začleňování osob. Cílem této služby je psychosociální pomoc seniorům a zdravotně postiženým osobám. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zahrnují aktivizační činnosti, jako je nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností dítěte a zajištění podmínek pro společensky přijatelné volnočasové aktivity (Maltézská pomoc, 2016).

2.5 Charita Česká republika

Zřizovatelem Charity ČR je Česká biskupská konference. Vznik charity se připisuje době po roce 1918. V tomto čase rozvinula svoji činnost a poskytovala pomoc především v oblasti zdravotnictví, péče o mládež v dětských domovech a sirotčincích, a to o staré a nemocné lidi, duševně či tělesně postižené. Poskytovala především ošetrovatelskou a pečovatelskou službu se zaměřením na chudé rodiny. Po roce 1945 se podílela na návratu osvobozených vězňů do vlasti a také na péči o ně. Vlastnila téměř 20 tisíc lůžek ve svých zařízeních a také provozovala charitní jídelny aj. V roce 1950 byla nucena dát charitní ústavy a zařízení do státní správy. Zasaženy byly i služby, které poskytovala, musela pod tlakem své služby zúžit jen na péči o církevní osoby. Svoji činnost obnovila po roce 1989 ve formě diecézní charity (Procházka, 2006).

V dnešní době působí v této organizaci přes tři tisíce stálých pracovníků, ale také tisíce dobrovolníků. Je důležité zmínit, že se zdařilo vybudovat síť 300 farních, oblastních a diecézních charit po celém území České republiky. Tato NNO vytvořila přes 200 charitních domovů a středisek pomoci. Česká katolická charita se stala v roce 1995 členem mezinárodních organizací Caritas Europa a Caritas Internationalis, které sdružují 146 charitních organizací a působí ve 194 státech na území celého světa. Tato charita je zřízena Českou biskupskou konferencí, a to jako součást katolické církve, sídlo má v Praze (Charita Česká republika, 2019).

Je důležité zmínit, že Charita ČR je jedním z největších nestátních poskytovatelů sociálních a zdravotních služeb. Diecézní, městské, oblastní či farní charity jsou schopny vystihnout konkrétní potřeby místních obyvatel a poskytnout jim pomoc, dále provozují jednotlivá střediska pro tyto činnosti a mohou spolupracovat s obcemi, krajem nebo dalšími institucemi v regionu. Charita Česká republika poskytuje také pomoc cizincům, kteří jsou v situaci, kterou nejsou schopni sami vyřešit a mimo jiné se zabývá i informováním široké veřejnosti o situaci cizinců u nás (Charita Česká republika, 2019).

Úkolem této NNO je poskytnutí pomoci lidem, kteří trpí sociální nouzí nebo jsou v tísní. Není zde důležitá jejich rasa, národnost, víra nebo politické názory. Doplnkovou činností této charity je pomoc lidem v nouzi například tím, že na jejich konkrétní situaci upozorňuje a snaží se o její zlepšení. Charitní pracovníci i dobrovolníci se musejí řídit etickým kodexem, dále musejí mít vzdělání nebo schopnosti, které odpovídají zákonným požadavkům a náročnosti jejich pozice (Charita Česká republika, 2019).

Zde jsou vyjmenovány konkrétní formy pomoci, které tato organizace poskytuje (Procházka, 2006):

- a) Domácí péče;
- b) Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba;
- c) Domovy pokojného stáří;
- d) Pomoc lidem bez domova;
- e) Domovy pro matky s dětmi v tísní;
- f) Pomoc zdravotně postiženým, pomoc těžce nemocným;
- g) Charitní poradny;
- h) Humanitární pomoc;

- i) Pomoc uprchlíkům;
- j) Charitní domovy řeholnic a ostatní střediska pomoci.

Charita Česká republika nabízí materiální pomoc, lidské zdroje a jiné formy pomoci. Materiální pomoc zahrnuje zejména poskytnutí pokrývek, oblečení, potravin, vybavení do domácností ze skladů humanitární pomoci ČKCH, je také možná organizace sběru humanitární pomoci a jejího transportu. Poskytnutí lidských zdrojů znamená uvedení do činnosti více než dvou tisíc stálých pracovníků a dalších tisíců dobrovolníků. Jiné formy pomoci zahrnují například mezinárodní spolupráci katolických charit, díky které lze zažádat o mezinárodní pomoc (Procházka, 2006).

Sociální, zdravotní a další charitativní služby v ČR jsou jednou z nejdůležitějších oblastí služeb, které tato charita nabízí. Sociální služby lze vykonávat terénním způsobem, a to v takzvaném přirozeném prostředí, nebo ambulantně, což znamená, že klient do centra dochází. Tyto služby pomáhají lidem a podporují je v jejich nepříznivé sociální situaci. Sociální služby lze rozdělit na:

- a) Sociální poradenství;
- b) Služby sociální péče;
- c) Služby sociální prevence.

Sociální poradenství je bezplatné a má na něj nárok každý, jsou to např. poradny pro oběti domácího násilí, rodinné poradny aj. Službami sociální péče je myšlena pomoc s hygienou, stravou, chodem domácnosti aj. Tato služba se poskytuje lidem, kteří nejsou sami schopni tyto činnosti vykonat, zejména staří opuštění lidé, a jsou tím pádem na tuto službu zcela odkázáni. Cílem je zajištění maximální fyzické a psychické soběstačnosti. Služby sociální prevence se snaží pomoci lidem, kteří se stali oběťmi trestné činnosti nebo se nacházejí v sociální tísní či rizikovém prostředí. Je zde kladen důraz na pomoc s překonáním špatné sociální situace a také na změnu životních návyků, aby byli tito lidé lépe uplatitelní nejen na trhu práce, ale i v běžném životě. Účelem je zabránit vyloučení těchto jedinců ze společnosti a také ochrana společnosti před vznikem a šířením nežádáných společenských jevů (Charita Česká republika, 2019).

Zdravotní služby poskytují zejména zdravotní sestry, a to v domácím prostředí. Tuto službu hradí veřejné zdravotní pojištění pacienta. Ošetřovatelky poskytují pacientovi pomoc s úkony, které nezvládá sám a musel by kvůli nim docházet do nemocnice. Jde například o aplikaci injekcí nebo o pomoc s rekondičním cvičením. Patří sem také hospicová péče, která zprostředkovává léčbu lidem, kteří trpí nevyléčitelnou nemocí, jedná se hlavně o onkologické, kardiologické a neurologické

diagnózy. Umožňují těmto lidem strávit závěr života v kruhu své rodiny a přátel (Charita Česká republika, 2019).

2.6 Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry

Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s. je obecně prospěšná společnost, která poskytuje psychosociální služby, které mají charakter ambulantní a zaměřují se na diagnosticko-psychologickou činnost. Poradna v Českých Budějovicích vznikla v roce 1970 a od počátku měla charakter krajské poradny (Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry, 2019).

2.7 Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice

Tato NNO byla založena v roce 1968. Jedná se o největší a také nejstarší celostátní organizaci, která se věnuje vodní záchraně, vzdělávání a záchrannářskému sportu. Dříve se tato NNO nazývala Místní skupina České Budějovice. Hlavní náplní této skupiny bylo zejména:

- a) Poskytování první pomoci;
- b) Výcvik plavání;
- c) Výcvik záchranných technik;
- d) Osvěta chování lidí na vodních plochách.

Vodní záchranná služba ČČK má v dnešní době čtyři hlavní pilíře své činnosti. Jedná se především o:

- a) Záchranu a poskytování neodkladné rozšířené první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkosti;
- b) Zajišťování bezpečnosti v akvaparcích, bazénech a na koupalištích;
- c) Komplexní vzdělávací řád záchrannářů – od juniorů po specialisty na určité typy vodního prostředí a složky IZS;
- d) Vodní záchrannou službu ČČK jako aktivní součást IZS (VZS: O nás, 2019).

2.8 Diakonie České bratrské církve evangelické

Diakonie České bratrské církve evangelické je nestátní neziskovou organizací, která je součástí Panelu NNO JČK. Zřizovatelem této organizace je Českobratrská církev evangelická. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších organizací, která poskytuje sociální služby. Pomáhá lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Provozuje více než 140 zařízení po celé ČR, organizuje humanitární pomoc v ČR a také rozvojovou spolupráci v zahraničí. Tým DČCE tvoří více než 2 000 pracovníků a 1 000 dobrovolníků po celé republice. Tato organizace je součástí mezinárodní platformy Eurodiakonie a má partnery po celém světě (Diakonie ČCE, 2019).

3 Dobrovolnictví v nestátních neziskových organizacích

Dobrovolnictví má v českých zemích velmi dlouhou historii. Jeho původ je datován do období národního obrození a později do období 1. československého státu po roce 1918, kdy dobrovolnické skupiny významně ovlivnily kulturní rozvoj země (Department of EU Politics with the support of the Department of Development, 2012). Je důležité si říci, kdo to je dobrovolník. Tato osoba věnuje svůj čas, dovednosti, vědomosti a svoji energii ve prospěch ostatních lidí nebo společnosti a nedostává za tyto činnosti žádnou finanční odměnu. Jeho role může být z pohledu laika vnímána jako spolehlivá pomoc od osoby, na kterou je tedy možné mít stejné nároky jako na placeného zaměstnance, ale není tomu tak. Dobrovolník vykonává svou činnost dobrovolně a pracuje spolu s profesionálními zaměstnanci. Může v konkrétní organizaci pomáhat například s pomocnými pracemi, jako je úklid nebo zajištění chodu dobročinného obchodu, také může pomáhat se stavebními pracemi, záleží pouze na tom, čeho se situace týká. Pokud dojde k mimořádné události, například k povodním, může dobrovolník pomoci s úklidem jejich následků. Dobrovolník také musí dostat například při záchranných akcích jasné pokyny ze strany profesionálů, aby byla jeho činnost efektivně využita. Dále je důležité vědět, že pokud by různé pomocné práce nevykonali dobrovolníci, museli by na tuto činnost být najati placení pracovníci. Přispívají tedy ke zlepšení finanční situace dané organizace (Tošner a Sozanská, 2002).

Nejčastěji se lze s dobrovolníky setkat v nestátních neziskových organizacích, občanských sdruženích, účelových zařízeních církví a v obecně prospěšných společnostech. Dobrovolníci působí tedy ve školách, nemocnicích, domovech pro seniory (Ilsley, 1990). Při zmínce o těchto organizacích, jako je například nemocnice, je také důležité zmínit, že je velice podstatné, aby se dobrovolníci sžili se zaměstnanci organizace. Placený zaměstnanec by neměl mít s příchodem dobrovolníka pocit, že mu tato osoba přebrala práci. Také by neměl nabýt pocitu, že tato osoba je pro tuto činnost nespolehlivá (Tošner a Sozanská, 2002).

V organizaci musí být člověk, který se věnuje koordinaci dobrovolníků, tzv. koordinátor dobrovolníků. Úkolem této osoby je výběr, výcvik, řízení, supervize a hodnocení dobrovolníků. Koordinátor také působí jako kontaktní pracovník mezi dobrovolníky, klientem, ostatním personálem i vedením organizace. Může jím být dobrovolník, ale i placený zaměstnanec. Profesionál má mimo jiné kromě vzdělání, praxe a motivace i jiné předpoklady pro výkon této činnosti. Tato osoba ví, co je jeho

úkolem, tedy pracovní náplní, kdy začíná a kdy končí jeho pracovní doba, kdo jsou jeho nadřízení a jakou dostane za tuto činnost finanční odměnu. Dobrovolník má na prvním místě snahu zlepšit a pomoci organizaci nebo okolním lidem, a to bez nároku na finanční odměnu. Ale důležitou roli zde hraje dobrovolníková spolehlivost (Frič, 2001). Osoby, vykonávající dobrovolnickou činnosti ji konají například pro rozvíjení nových dovedností, s cílem předat něco ostatním lidem, získat sebeúctu či důvěru, zlepšit vyhlídky na zaměstnanost aj. (Why volunteer?, 2019).

Zde jsou vypsána práva, která má každý dobrovolník. Jedná se o právo dostat zcela úplné informace o poslání a činnosti dané organizace, ve které chce dobrovolník přispět svou pomocí. Dále právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl vykonávat, mimo jiné by zde měla být zahrnuta obsahová i časová náplň. Kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků nebo jinou odpovědnou osobou za dobrovolníka. Právo na zaškolení, výcvik či trénink, na zpětnou vazbu a na ochranné pomůcky a zázemí. Důležité je také právo být pro výkon této činnosti pojištěn, například pro případ odpovědnosti za způsobené škody nebo pro případ úrazu dobrovolníka (ADRA, 2005).

3.1 Psychosociální pomoc poskytovaná dobrovolníkem

Psychosociální pomoc lze laicky vysvětlit jako komplexní péči o psychické a sociální potřeby člověka při mimořádné události. Může zahrnovat například krizovou intervenci, poradenství, pomoc při zprostředkování odborných služeb a při jednáních s institucemi, podporu práv a zájmů občanů zasažených mimořádnou událostí. Spojuje pomoc humanitární a materiální s pomocí sociální, psychologickou a duchovní a reaguje na potřeby zasažených lidí a podporuje jejich vlastní zdroje (ADRA, 2005).

Pokud se stane nějaká mimořádná událost, je člověk ohrožen náhlou změnou, která ve většině případů vede ke ztrátě důležitých hodnot, což mohou být například blízké osoby, zdraví, majetek či stálost prostředí. Psychosociální pomoc je tedy při mimořádné události spojována v prvních dnech s krizovou pomocí. Má za důsledek posílení obětí zasažených mimořádnou událostí. Hlavními cíli této pomoci jsou zmírnění dopadu neštěstí, zpracování traumatického prožitku a otevření se budoucnosti, opětovné začlenění člověka do společnosti (ADRA, 2005).

Psychosociální pomoc je poskytována jak při mimořádné události menšího rozsahu, tak i při velkých mimořádných událostech. Vždy je důležité zvážit aktuální stav jednotlivce a jeho potřeby a reakce na konkrétní událost. Do psychosociální

pomoci, která se poskytuje osobám, které postihla mimořádná událost, se řadí činnost v rámci humanitární pomoci a nouzového přežití, naplňování zjištěných potřeb v oblasti tělesné, duševní, duchovní a sociální (Wolf Čapková, 2016).

Důležitou roli zde hrají psychosociální intervenční týmy. Jedná se o uskupení dobrovolníků humanitárních a neziskových organizací připravených nabídnout svým spoluobčanům v tíživé situaci jak praktickou pomoc, tak i psychickou podporu. Tito pracovníci mají v době při katastrofě a po katastrofě pět základních funkcí. Za prvé je to osvěta pro místní síť – lékaři, duchovní, učitelé aj. Za druhé poskytování a vyhledávání informací a pomoc při prosazování práv a zájmů obětí. Za třetí je to debriefing, což je v překladu sezení za účelem analýzy traumatické události. Za čtvrté jde o krizové poradenství a poslední funkcí je vyhledávání potřebných a jejich odkázání do navazujících odborných služeb (Dewolfe, 2002).

3.2 Dobrovolnictví ve zdravotnictví

Dobrovolnictví se uskutečňuje ve zdravotnictví s cílem vnést do nemocnice více lidského kontaktu, zlepšit duševní pohodu pacienta a také jeho postoj ke spolupráci na uzdravení. Dobrovolníci pomáhají překonat zdlouhavé a náročné chvíle v nemocnicích, přispívají také k lepšímu průběhu léčby pacienta. Dobrovolníci zajišťují jednorázové aktivity, kam patří akce pro děti a rodiče, výstavy a jiné kulturní akce, které se odehrávají v prostorách nemocnice. Dále realizují pravidelné činnosti, to jsou například zájmové programy na dětských odděleních, pomoc v rámci činností podporujících nácvik soběstačnosti pacientů, individuální práce s jedním klientem v roli společníka aj. Mezi nemocnicí a nestátní neziskovou organizací je důležité vytvořit smluvně upravený vztah, zejména pro dobré fungování při jejich spolupráci (Šimková, 2011).

3.3 Dobrovolnictví v sociálních službách

Služby dobrovolníků se zde využívají například v domovech pro seniory nebo v hospicích. Jsou využíváni jako osobní asistenti nebo jako společníci, předčítají klientům, hrají s nimi různé hry nebo pomáhají při společenských akcích. Dále poskytují v oboru sociální služby pomoc v azylových domech. Pro ženy a matky s dětmi zabezpečují volnočasové aktivity pro děti a pro matky programy například z oblasti pedagogiky či ekologické výchovy aj. Působí také v k-centrech, která poskytují služby uživatelům drog a také jejich blízkým osobám, a to formou potravinového servisu

a hygienických pomůcek či roznášení letáků (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

3.4 Dobrovolnictví při mimořádných událostech

V České republice působí dobrovolníci v krizových situacích ve dvou hlavních rovinách. Jedná se o místní události, což jsou požáry, vyprošťování, nehody, kde mají nezastupitelnou úlohu dobrovolní hasiči, a události, které přesahují jedno místo. To jsou především u nás v České republice v posledních desetiletích záplavy. U obou případů je velmi důležitá profesionalita řízení záchranných prací, aby byli dobrovolníci, tedy především jejich činnost, co nejlépe využita. Dobrovolník vykonává manuální práci a také poskytuje podporu poškozeným osobám. Dobrovolnickou činnost hasičů zajišťuje celostátně sdružení Sbor dobrovolných hasičů, ve kterém je přibližně 340 000 členů. Ostatní dobrovolníci jsou součástí organizací, které zajišťují jejich činnost. Tyto organizace poskytují dobrovolníkům zázemí, pojištění či vybavení pracovními prostředky. Dále dobrovolníky koordinují, aby jejich pomoc byla co nejvíce účinná (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

3.5 Způsob získávání dobrovolníků

Získávání dobrovolníků pro určitý projekt se uskutečňuje formou náboru. Před zahájením náboru musí být vytvořena jasná vize, jak bude nabírání nových členů realizováno. Hlavním cílem je získat co nejvíce zájemců, kteří by byli ochotni se zúčastnit projektu, a pak už zbývá vybrat ty nejlepší. Oznámení o projektu může být vytištěno například v místním, regionálním nebo celostátním tisku, také v odborných či specializovaných časopisech, ve školách, na letácích, v obecních úřadech, úřadech práce, knihovnách nebo na internetových stránkách aj. Ke zveřejnění takové výzvy lze využít i rozhlasové stanice (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

V oznámení musí být jasně určeno, kdo dobrovolníky hledá, jací dobrovolníci se vyhledávají (zde je prioritní hlavně vzdělání, zkušenosti, zda jde o muže či ženu, věk, fyzické či psychické nároky), jakou práci by vykonávali, kde se dobrovolnická práce bude vykonávat, kolik hodin týdně či měsíčně by pracovali, jak a dokdy je možné se přihlásit (Dobrovolníci v neziskových organizacích, 2001).

3.6 *Dobrovolnická centra*

Dobrovolnická centra se specializují zejména na práci s dobrovolníky a pomáhají dalším organizacím jak dobrovolníky najít, jak s nimi pracovat a jak si je udržet. Starají se o školení všech, kteří řídí práci dobrovolníků. Spolupracují se zahraničními dobrovolnickými centry a jednotlivci. Snaží se uplatnit zkušenosti např. jednotlivců v českých dobrovolnických aktivitách. Starají se o dobrovolnické projekty, zajišťují dobrovolnickou pomoc v organizacích, které poskytují péči dětem, mládeži či seniorům. Snaží se také o propagaci dobrovolnictví v médiích. Hlavním posláním dobrovolnických center je propagace a podpora dobrovolnictví, realizace vlastních dobrovolnických programů, organizování seminářů a workshopů a dalších typů vzdělávání pro neziskové organizace, ale i pro komerční firmy a vládní či regionální instituce (Tošner a Sozanská, 2002).

Prvním založeným dobrovolnickým centrem bylo české dobrovolnické centrum Hestia - Národní dobrovolnické centrum, které koordinuje spolupráci mezi zájemci o dobrovolnickou práci a mezi organizacemi, kde je pomoc dobrovolníků potřebná. Hestia podporuje také zakládání dalších dobrovolnických center v regionech České republiky (např. o.s. Totem v Plzni, DC v Ústí nad Labem), nebo centra, která jsou součástí vzdělávacích institucí (např. při Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích). Hestia spolupracuje také s mezinárodními organizacemi. Mezi ty nejznámější patří např. IAVE (International Association for Volunteer Effort), CEV (The European Volunteer Centre), BBBSI (Big Brothers Big Sisters International) a další (Hestia - národní dobrovolnické centrum, 2001).

Ve své brožurce *Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci* Hestia – NDC popisuje své poslání, jako je propagace myšlenek dobrovolnictví ve společnosti, snaží se vytvářet pozitivní obraz dobrovolnictví v médiích, realizuje, koordinuje a podporuje aktivity, projekty a programy zejména v oblasti sociální a sociálně zdravotní, kulturní, ekologické, vzdělávací a výchovné. Vede výcvik dobrovolníků a koordinátorů dobrovolníků, koordinuje činnost Koalice dobrovolnických iniciativ v ČR, která má přes pět desítek členů (Hestia - národní dobrovolnické centrum, 2001).

Hestia - NDC vytváří databáze spolupracujících organizací a jednotlivců, poskytuje konzultace k aktuálním otázkám, například aplikaci zákona o dobrovolnické službě. Zprostředkovává pojištění dobrovolníků, pomáhá najít uplatnění zahraničním dobrovolníkům po dobu jejich studia či zaměstnání v České republice. Angažuje se

ve spolupráci neziskových organizací a komerčního sektoru, vydává účelové publikace, angažuje se v mezinárodních dobrovolnických organizacích a mezinárodních projektech (Hestia - národní dobrovolnické centrum, 2001).

4 Ochrana obyvatelstva

Kapitola ochrana obyvatelstva se v této práci vyskytuje z důvodu její propojenosti s NNO. Nestátní neziskové organizace poskytují pomoc v případě náhlé mimořádné události prostřednictvím svých dobrovolníků a ochrana obyvatelstva tuto pomoc poskytuje také, a to zejména prostřednictvím složek integrovaného záchranného systému.

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů zejména v oblasti plánování, organizování a výkonu činností. Účelem ochrany obyvatelstva je předcházení vzniku mimořádných událostí, zajištění připravenosti na mimořádné události a také na krizové situace a jejich řešení. Ochranou obyvatelstva je mimo jiné i plnění úkolů civilní obrany (tj. ochrana osob v případě války). Do uskutečňování úkolů civilní ochrany patří zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření vedoucí k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku (Linhart, Šilhánek, 2005).

Opatření ochrany obyvatelstva vykonávají složky integrovaného záchranného systému, což je Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a také nestátní neziskové organizace, na které je tato diplomová práce zaměřena. Integrovaný záchranný systém je důležitý zejména při koordinování činností a postupů jeho jednotlivých složek, také při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před dobou a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu (Kratochvílová, 2005).

4.1 *Historie ochrany obyvatelstva v České republice*

Historie ochrany obyvatelstva v České republice je v této diplomové práci zmíněna pouze pro informovanost čtenáře a také pro zajímavost. Civilní protiletectká ochrana představovala již od svého vzniku v roce 1935 až do roku 1938 historickou fázi existence ochrany obyvatelstva v demokratických podmínkách, která skončila zánikem republiky a vznikem Protektorátu Čechy a Morava a Slovenské republiky. Poválečné období od roku 1945 až do roku 1951 představovalo likvidaci civilní protiletectké ochrany. Léta 1951–1957 jsou obdobím, které souvisí se vznikem civilní obrany a výstavbou centralistického pojetí státu pod přímým vlivem tehdejšího Sovětského svazu se zaměřením na ochranu proti konvenčním zbraním v případě ozbrojeného

konfliktu. V letech 1958–1975 zabezpečovala civilní obrana úkoly a opatření, které byly spojeny s ochranou obyvatelstva a národního hospodářství proti použití zbraní hromadného ničení v případě ozbrojeného konfliktu (Linhart, 2003).

Poté nastal delší časový úsek od roku 1979–1989. Toto období bylo příznačné přechodem civilní obrany z resortu federálního ministerstva vnitra k resortu federálního ministerstva obrany, novou koncepcí ochrany obyvatelstva a snahou právně legalizovat činnost civilní obrany při přírodních katastrofách a průmyslových haváriích v době míru. Úsek od roku 1990–1993 se zabýval hlavně činností civilní obrany v podmínkách demokratické ČSFR a samostatné České republiky. Od roku 1993 se hovoří o civilní ochraně a po přijetí nové legislativy v roce 2000 o ochraně obyvatelstva (Rosická, 2007).

4.2 Hlavní úkoly ochrany obyvatelstva

Při každodenních událostech jde zejména o úkoly, které plní záchranné prvoplánové složky v integrovaném systému v rámci svojí pracovní náplně a směřují k záchraně osob a jejich majetku (Jia et al., 2007). Co se týče katastrof a nouzových situací především při ozbrojeném konfliktu, jde o souhrn určitých úkolů, které vyžadují nároky na přípravu, plánování, materiální prostředky a finanční zdroje (Vidriková et al., 2017). Úkoly, které plní ochrana obyvatelstva při ozbrojeném konfliktu, jsou vymezeny Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z roku 1949, které ratifikovaly všechny státy (Linhart a Šimánek, 2005). Jmenovitě se jedná o hlásné služby, varování a vyrozumění, evakuaci, organizování a poskytování úkrytů, záchranné práce, zdravotnické služby včetně první pomoci, boj s požáry, zjišťování a označování nebezpečných oblastí, dekontaminaci a obdobná ochranná opatření, poskytování nouzového ubytování a zásobování, okamžitou pomoc při obnově a udržování pořádku v zasažených oblastech aj. (Štětina et al., 2000).

4.2.1 Varování a vyrozumění

Základním a také jedním z nejdůležitějších opatření, která se realizují v oblasti minimalizace následků mimořádných událostí a krizových situací, je včasné varování a vyrozumění. Pro zajištění varování a vyrozumění je na území ČR vytvořen a provozován Jednotný systém varování a vyrozumění. Za jeho technické, provozní a organizační zabezpečení má v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb. odpovědnost

Hasičský záchranný sbor České republiky. V případě hrozby mimořádné události nebo krizové situace nebo při jejím vzniku je také nutno zabezpečit vyrozumění složek IZS a jejich příslušníků (jedná se o pracovníky, orgány státní správy a samosprávy aj.) (Mika, 2008).

Pojem varování představuje souhrn technických a organizačních opatření, která zabezpečují včasné informování obyvatelstva o hrozící nebo nastalé mimořádné události, u které je zapotřebí realizovat opatření na ochranu obyvatelstva pomocí varovných signálů (všeobecná výstraha, zkušební tón, požární poplach) (Emergency Alerts, 2019). Po provedení varovného signálu je ihned realizováno verbální tísňové informování obyvatelstva, a to prostřednictvím rozhlasu, televize, místních (obecních) rozhlasů a mobilními prostředky (rozhlasové vozy, megafony apod.). Základním prostředkem pro vyhlásování signálů je síť koncových prvků varování, což jsou sirény, místní rozhlasy začleněné do Jednotného systému varování a vyrozumění. V České republice je do tohoto systému začleněno přibližně 5800 sirén a místních rozhlasů. Organizační opatření varování obyvatelstva jsou řešena v Plánu varování, který je součástí havarijního plánu kraje. Varování zabezpečuje HZS kraje. Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na ochraně obyvatelstva (Štětina et al., 2000).

Vyrozumění je souhrn technických a organizačních opatření, která zabezpečují včasné předávání informace o nastalé či hrozící mimořádné události. Tyto informace jsou určeny orgánům krizového řízení, orgánům státní správy a samosprávy, právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních nebo krizových plánů. Zákonnou odpovědnost za zabezpečení vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků mají operační a informační střediska IZS (HZS kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství HZS) (Kratochvílová, 2005).

Účelem vyrozumění je v co nejrychlejší době zaktivovat osoby, které jsou určeny pro řízení a provádění preventivních opatření nebo opatření k odstraňování následků mimořádné události či krizové situace. Existují 3 typy vyrozumění osob: vyrozumění a povolání složek IZS k provedení konkrétního zásahu, vyrozumění osob (členů krizového štábu, např. hejtmana, starosty), vyrozumění orgánů a organizací. K zabezpečení úkolů vyrozumění se využívají dostupné spojové prostředky (komunikační prostředky). Mezi komunikační prostředky se řadí telefonní spojení v pevné síti, telefonní spojení v sítích mobilních operátorů, rádiové spojení,

elektronická pošta, datové přenosy a osobní přijímače tzv. pagery. Organizační opatření vyrozumění jsou určena v Plánu vyrozumění, který je součástí havarijního plánu kraje jako plán konkrétní činnosti (Štětina et al., 2000).

4.2.2 Evakuace

Evakuace je jedním z neúčinnějších a nejrozšířenějších opatření ochrany obyvatelstva. Evakuací se rozumí souhrn opatření, která se uskutečňují v daném pořadí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je pro osoby zabezpečeno náhradní ubytování a stravování (nouzové přežití), pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění. Jedná se o mimořádné opatření, které je využíváno pouze v situacích, kdy již nelze účinnou ochranu obyvatelstva zabezpečit jiným způsobem (Linhart et al., 2003). Cílem evakuace je co nejrychleji a nejbezpečněji opustit areál. Evakuace by měla probíhat nejbližší cestou, v případě nenadálých okolností lze využít evakuační trasy (Evacuation, 2018).

Evakuaci lze rozdělit podle rozsahu opatření na objektovou a plošnou. Objektová evakuace zahrnuje evakuaci obyvatelstva jedné budovy nebo malého počtu obytných budov, administrativně správních budov, technologických provozů a dalších objektů. Plošná evakuace představuje evakuaci obyvatelstva části nebo celého urbanistického celku, popřípadě většího územního prostoru. Plošná evakuace se dále plánuje a provádí jako evakuace všeobecná nebo částečná. Všeobecné evakuaci podléhají všechny kategorie osob, což jsou veškeré osoby. Evakuaci částečné podléhají některé nebo všechny vypsané kategorie osob, tj. děti do 6 let s individuálním doprovodem, pacienti zdravotnických lůžkových zařízení, osoby přestárlé a tělesné postižené (Štětina et al., 2000).

Dále se evakuace rozděluje podle doby trvání na krátkodobou a dlouhodobou. U krátkodobé evakuace nevyžaduje ohrožení dlouhodobé opuštění domova, pro evakuované osoby je zajištěno náhradní ubytování a nejsou realizována opatření k zajištění nouzového přežití. U dlouhodobé evakuace vyžaduje ohrožení pobyt mimo domov, pro evakuované obyvatelstvo je nutné zajistit náhradní ubytování a organizovat v potřebném rozsahu opatření k zajištění nouzového přežití (Horák et al., 2004).

Podle zvolené varianty řešení ohrožení se evakuace obyvatelstva dělí na přímou, která se provádí bez předchozího ukrytí evakuovaných osob, a na evakuaci s ukrytím, která je vykonávána po předchozím ukrytí evakuovaných osob a po minimalizování prvotního nebezpečí (Štětina et al., 2000).

Poslední rozdělení evakuace je podle způsobu realizace, a to na samovolnou a řízenou. U samovolné evakuace není proces řízen a obyvatelstvo musí v případě úniku před nebezpečím jednat dle vlastního uvážení, osoby odpovědné za evakuaci a také pracovní orgány pověřené řízením evakuace se snaží získat kontrolu nad průběhem evakuace. U řízené evakuace je proces řízen osobami odpovědnými za evakuaci a pracovními orgány pověřenými řízením evakuace. Evakuované osoby se přesouvají s využitím vlastních dopravních prostředků, pěšky nebo mohou využít dopravních prostředků hromadné dopravy, které zajistí orgány pověřené řízením evakuace (Horák et al., 2004).

Důležité jsou evakuační trasy, které slouží k zajištění rychlého odsunu evakuovaných osob mimo ohrožený prostor. Využívají se všechny dostupné dopravní prostředky, které vlastní jak právnické, tak i fyzické osoby. Nouzové ubytování slouží jako prozatímní náhrada bydlení pro evakuované osoby, jedná se o zdravotnická či sociální zařízení a prostory k tomu určené (evakuační středisko). Návrat osob se organizuje na základě rozhodnutí orgánů státní správy, pokud pominou důvody ohrožení jejich života a zdraví a jsou zajištěny alespoň minimální životní podmínky obyvatelstva. Evakuační opatření zajistí úspěšné provedení evakuace. Do evakuačních opatření se řadí plánování evakuace, odborné zabezpečení evakuace, včasné vyrozumění evakuačních orgánů a obyvatelstva o vyhlášení evakuace, realizace plánovaných opatření a operativní řízení evakuace, nácviky evakuačních činností (Richter, 2010).

Plánování evakuace obyvatelstva patří rovněž mezi důležitá evakuační opatření. Součástí plánování je plán evakuace obyvatelstva, což je soubor vybraných informací a připravených postupů jednání, které slouží k provedení evakuace obyvatelstva. Plán evakuace je součástí havarijního plánu kraje. Zpracovává se pro ohrožení územního správního celku. Plánuje se zejména evakuace dlouhodobá, ale plán se může přiměřeně využít i pro evakuaci krátkodobou (Štětina et al., 2000).

4.2.3 Záchranné práce

Záchrana obyvatelstva se provádí vždy v prvním pořadí. Obyvatelstvu postiženému v důsledku mimořádné události musí být poskytnuta rychlá a všestranná pomoc. Jedná se o soubor organizovaných činností, které jsou využívány k odvrácení či omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zvláště ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí. Tyto činnosti vedou tedy k přerušení nebo odstranění příčin těchto rizik vzniklých činnostmi mimořádné události. Do činnosti záchranných prací se řadí provedení výzkumu, vyhledávání osob, poskytnutí předlékařské první pomoci, lékařské pomoci a odsun, lokalizace požárů, vyhledávání a uvolňování zavalených úkrytů, vyhledávání a vyprošťování osob, vyvedení nezraněných osob z narušeného prostoru aj. (Linhart a Šilhánek, 2005).

4.2.4 Nouzové přežití

Opatření nouzového přežití je souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů. Tato opatření jsou prováděna s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy postiženého obyvatelstva. Bezprostředně navazují na evakuaci obyvatelstva z území zasaženého mimořádnou událostí nebo se provádějí přímo v prostoru mimořádné události či zóně havarijního plánování. Tato opatření jsou rozpracována v Plánu nouzového přežití, který je součástí havarijního plánu kraje. Tento plán obsahuje nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií, organizování humanitární pomoci a rozdělení odpovědnosti za provedení opatření pro nouzové přežití obyvatelstva. Tato opatření je nutno zabezpečit po celou dobu trvání mimořádné události či krizové situace a obvykle jsou ukončena návratem obyvatelstva do místa svého bydliště popřípadě trvalým přesunem na jiné místo (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2019).

Pro okamžitou pomoc po mimořádné události má HZS kraje k dispozici vlastní prostředky pro nouzové přežití. Jedná se o kontejnery nouzového přežití a soupravy nouzového přežití, které obsahují např. základní ošacení, nádobí, várnice s možností uvařit teplé nápoje aj. Organizaci a koordinaci evakuace, nouzového ubytování, zásobování základními potravinami a pitnou vodou a dalšími prostředky pro přežití

obyvatelstva má na starosti hasičský záchranný sbor kraje za přispění orgánů obce (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2019).

V případě náhradního ubytování je nejvhodnější využít objekty s lůžkovým, stravovacím a hygienickým vybavením, což jsou například hotely, penziony, koleje, ubytovny aj., které jsou pro tyto potřeby dostatečně vybaveny. V druhé řadě lze využít i sportovní haly, školy, tělocvičny kulturní zařízení aj. (Smetana, 2013).

Pro nouzové zásobování základními potravinami mohou být využívány například restaurace, hotely, menzy, penziony nebo také mobilní stravovací kuchyně. Další možností zásobování potravinami je poskytnutí základních potravin z obchodů nebo ze skladů, které nebyly zasaženy mimořádnou událostí či krizovou situací. Důležité je brát v úvahu místní dostupnost zdrojů, popřípadě zdroje v nejbližším možném okolí (Doležel et al., 2014).

5 Praktická část

Cílem diplomové práce je zjištění, v jaké míře jsou nestátní neziskové organizace připraveny na řešení mimořádných událostí a jakým způsobem se nestátní neziskové organizace zapojují do výchovy obyvatelstva k přípravě na řešení mimořádných událostí. Diplomová práce je postavena na dvou základních výzkumných otázkách.

- a) Jaká je připravenost nestátních neziskových organizací pro řešení mimořádných událostí?
- b) Jak se nestátní neziskové organizace zapojují do výchovy obyvatelstva?

Na základě těchto dvou klíčových cílů a výzkumných otázek získala autorka práce poznatky od zaměstnanců vybraných nestátních neziskových organizací. Následující informace byly získány při šetření formou polostrukturovaného rozhovoru s pracovníky jednotlivých NNO. Jedná se o vlastní výsledky, které autorka získala v průběhu ledna a února 2019. V diplomové práci je zmíněno konkrétně osm NNO. Výběr těchto NNO zahrnoval dvě kritéria, kdy alespoň jedno z nich musí vybraná NNO splňovat. Za prvé se jedná o NNO, která sídlí na území okresu České Budějovice a za druhé jde o NNO, která je součástí Panelu NNO JčK. Z důvodu zachování anonymity respondentů nejsou jejich jména zveřejněna.

5.1 ČČK

Jako první je řešena nestátní nezisková organizace Český červený kříž. Konkrétně Úřad Oblastního spolku Českého červeného kříže, který sídlí v Českých Budějovicích na adrese Husova 20. Zde byl proveden rozhovor s vedoucím pracovníkem.

Členové humanitární jednotky Českého červeného kříže jsou povinni podstoupit školení, která jsou spojena s přípravou na řešení mimořádných událostí, jelikož se jejich práce vztahuje na přípravy při mimořádných událostech a krizových situacích. Školení se zaměřuje zejména na udržení a zvýšení kvalifikace, odbornosti a flexibility zaměstnanců a probíhá formou vzdělávání. V ideálním případě by se mohla nestátní nezisková organizace zapojovat do přípravy a řešení mimořádných událostí formou účasti na cvičeních integrovaného záchranného systému nebo na cvičeních, která pořádá krajský úřad.

Členové Humanitární jednotky Českého červeného kříže jsou pravidelně proškolení a podstupují různá cvičení. Český červený kříž vykonává různé aktivity, které zlepšují řešení mimořádných událostí. Především se jedná o následující:

- a) **Asistence evakuačních center** – tato služba zahrnuje evidenci ubytovaných osob, zdravotnický dohled, asistenci při výdeji stravy, náhradní ošacení ubytovaných, základní poradenství v nastalé situaci;
- b) **Zřízení vlastních evakuačních center (Systém nouzového ubytování ČČK)** – tento systém zahrnuje zřízení vlastního evakuačního centra s kapacitou až 200 osob v náhradních objektech, vedení evakuačního centra, evidenci ubytovaných osob, zajištění nouzového stravování, náhradní ošacení, základní poradenství v nastalé situaci;
- c) **Sběr a distribuce humanitární pomoci** – do těchto činností se řadí zřízení a vedení humanitárního skladu na přiděleném místě, sběr, evidence a distribuce humanitární pomoci v místě skladu i na širším území prostřednictvím dopravních prostředků;
- d) **Krizová intervence** – jde zejména o poskytování psychosociální intervence především při rozsáhlých mimořádných událostech.

Český červený kříž pořádá příměstské tábory, různé kroužky a soutěže, při kterých se mohou občané dozvědět, jakým způsobem se Český červený kříž zapojuje, pokud vznikne mimořádná událost. Dále pořádá tato nezisková organizace kurzy a školení, které jsou zaměřeny převážně na výuku první pomoci, ale i na mimořádnou událost. Informace o činnosti Českého červeného kříže si mohou občané také vyhledat na webových stránkách (www.cckcb.cz) a prostřednictvím sociální sítě (Facebook).

Co se týče personálního a materiálního zabezpečení ČČK OS ČB, je v Jihočeském kraji celkem cca 120 členů Humanitární jednotky Českého červeného kříže, kteří jsou připraveni na pomoc při MU a KS. Oblastní spolek Českého Červeného kříže získal do správy Krajský pohotovostní humanitární sklad ČČK na letišti v Plané, který spravuje od roku 2006. Ve skladu je uložen materiál, který slouží k zajištění humanitární pomoci v Jihočeském kraji, dle potřeby po vyžádání i mimo něj.

Materiál, který je uložen v krajském pohotovostním skladu obsahuje:

- a) **Systém nouzového ubytování** – jedná se o kompletní soubor materiálu, který je připraven k okamžitému vyvezení na místo určení a umožňuje rozvinutí evakuačního centra v náhradních objektech typu škol, sportovních hal apod., popřípadě ve stanech pro 200 osob (stan, polní lůžka, příkrývky, polštáře a další);
- b) **Materiál pro nouzové stravování pro 500 osob** – například termosy, jednorázové nádoby, příbory, ešusy a další;
- c) **Materiál pro vybavení evakuačních středisek** – například 300 ks hygienických balíčků, materiál pro evidenci evakuovaných a další;
- d) **Technický materiál** – příkladem mohou být elektrocentrály, teploměry, vysoušeče, přívěs za auto aj.;
- e) **Zdravotnický materiál** – například obvazy, obinadla, gázy, dezinfekce, škrtidla, náplasti, rukavice, ochranné pomůcky aj.;
- f) Materiál pro prvotní materiální humanitární pomoc;
- g) Materiál pro prvotní materiální humanitární pomoc nakoupený z prostředků krajského úřadu (J. Kosáčková).

NNO je informována o vzniklé mimořádné události prostřednictvím OPIS HZS JčK (zajišťuje neustálou a komplexní činnost, do které se řadí i celá škála dílčích oprávnění a povinností, jako je přijímání tísňových zpráv a jejich zhodnocení, vysílání a řízení jednotek, vyžadování pomoci od jiných orgánů a osob, poskytování informační podpory veliteli zásahu nebo předávání informací dalším dotčeným subjektům). Aktivizace zaměstnanců a dobrovolníků NNO probíhá podle Plánu vyrozumění. Občanské sdružení Českého červeného kříže České Budějovice má uzavřeny následující dohody:

- a) Dohoda o poskytování plánované pomoci na vyžádání dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů s HZS Jihočeského kraje;
- b) Dohoda o spolupráci Jihočeského kraje a účastníků Panelu NNO při přípravě na mimořádné události a krizové situace;
- c) Dohoda o osobní nebo věcné pomoci s HZS Jihočeského kraje (J. Kosáčková).

Podle uvedených dohod poskytuje Český červený kříž na vyžádání zejména následující činnosti:

- a) Spolupráce při zajištění nouzového přežití osob;
- b) Spolupráce při rozvinutí a provozu Materiálních základen humanitární pomoci;
- c) Poskytování psychosociální pomoci postiženému obyvatelstvu;
- d) Poskytování předlékařské první pomoci a ošetrovatelské péče postiženému obyvatelstvu;
- e) Organizaci sběru a distribuci materiální humanitární pomoci;
- f) Koordinaci činnosti Panelu NNO Jihočeského kraje, v této souvislosti také řízení činnosti ČČK v Jihočeském kraji při poskytování humanitární pomoci.

Co se týče spolupráce se složkami IZS při přípravě a řešení mimořádné události, ČČK OS ČB spolupracuje s HZS JČK při cvičeních a seminářích v rámci kraje. V ČČK nejsou dobrovolníci, ale pouze členové humanitární jednotky. Nábor členů neprobíhá formou nějakých kampaní nebo inzerátů. Osoby mají o činnost v ČČK samy zájem, nebo jsou již od dětství členy kroužku ČČK. Poté, pokud mají zájem, zůstávají v ČČK a stanou se z nich členové humanitární jednotky. ČČK nabízí těmto členům stabilní zázemí a přátelský kolektiv Humanitární jednotky, dále maximální podporu při přípravě včetně proplácení všech podstoupených kurzů. Je zde také možnost spolupráce s Rakouským Červeným křížem. Požadavkem pro přijetí osob, které by se chtěly stát členy Humanitární jednotky ČČK, je věková hranice od 18 do 50 let. Musí si vyčlenit alespoň 4 víkendy svého času ročně. Dále je důležitý jejich dobrý zdravotní stav, fyzická a psychická odolnost. Předpokladem spolupráce je doba alespoň 5 let. Humanitární jednotky ČČK jsou jedním z hlavních nástrojů pomoci NNO při mimořádných událostech a krizových situacích. Humanitární jednotka ČČK v Českých Budějovicích se skládá ze čtyř hlavních sekcí. Jedná se o sekci zdravotnickou, humanitární, psychosociální a technickou. V čele této jednotky stojí její velitel.

Sekce humanitární jednotky ČČK OS ČB:

- a) **Zdravotnická sekce** - zajišťuje základní zdravotní a ošetrovatelskou péči o nouzově ubytované osoby v evakuačních centrech;
- b) **Humanitární sekce** - pokrývá problematiku nouzového ubytování a stravování, zřizuje vlastní evakuační centra;

- c) **Psychosociální sekce** – poskytuje psychosociální pomoc osobám postiženým mimořádnou událostí;
- d) **Technická sekce** – zabezpečuje chod Humanitární jednotky ČČK po technické stránce, kam se řadí například doprava či rádiové spojení.

Členové Humanitární jednotky ČČK OS ČB jsou připravováni a proškolení podle o toho, o jakou sekci mají zájem. Některé kurzy jsou pro všechny stejné, to se týká například kurzu první pomoci či kurzu s názvem Člen humanitárních jednotek. U psychosociální sekce je školení více zaměřeno na zdravotnickou část. Co se týče formy zapojení členů Humanitárních jednotek ČČK při přípravě na mimořádnou událost, tak zde se organizace od ostatních NNO liší. Členové jsou specificky připravováni. Jednou za tři měsíce je svoláno jejich pracovní setkání a každá sekce je školená zvlášť.

ČČK má krajský humanitární sklad v Plané. Co se týče způsobu poskytování humanitární pomoci ČČK, je při každé mimořádné či krizové situaci jiné. Například při povodních v roce 2002, 2009 a 2013 byly vyhlášeny sbírky. Teprve poté, co lidé začali nosit do sbírek různé peněžní či materiální prostředky, humanitární pomoc je rozčlenila a tím pádem také poskytovala pomoc potřebným. Humanitární pomoc je tedy poskytována formou dobrovolných darů a prostřednictvím vyškolených osob, které poskytují pomoc osobám postiženým mimořádnou událostí.

ČČK se nejvíce uplatní ve fázi okamžité pomoci a ve fázi následné pomoci. Obnovou se více zabývá například ADRA. Členové pomáhají například při vyklizení, poté probíhá následná pomoc, která je zaměřena na psychosociální oblast a je dlouhodobá. Psychosociální pomoc v ČČK poskytují členové Humanitární jednotky, kteří jsou pro takovou pomoc specificky vyškoleni.

Finance na přípravu v rámci Panelu NNO dostává ČČK od krajského úřadu. Peníze jsou využívány na nákup humanitární pomoci či technických prostředků, ale také na přípravu osob, kam se řadí různá cvičení, setkávání apod. S velkoobchody ČČK nemá žádné smlouvy. V případě potřeby se prostředky objednají a jsou dovezeny.

5.2 ADRA

V další části praktického šetření je šetřena nestátní nezisková organizace ADRA. Organizace má také pobočku v Českých Budějovicích. Sídlí v ulici Fráni Šrámka 1353/34, 370 01. Rozhovor zde byl vykonán s vedoucím pracovníkem. Jako

dobrovolník podstupuje v nestátní neziskové organizaci školení ve formě pravidelných čtvrtletních tematických workshopů KIP. Zkratka KIP znázorňuje pojmy komunitní, intervenční a psychosociální. Workshopy jsou vedeny vždy expertem, který se zaměřuje na daný obor. Témata workshopů se vztahují k očekávaným situacím, které mohou nastat při mimořádné události. Vedlejším efektem mimořádné události je teambuilding účastníků.

V organizaci ADRA existuje také tzv. KIP tým. Tento tým je tvořen proškolenými dobrovolníky, kteří jsou připraveni poskytnout psychosociální podporu lidem a komunitám zasaženým mimořádnou událostí. Dobrovolníci navštěvují lidi bezprostředně po krizové události a prostřednictvím rozhovoru pomáhají zasaženým zorientovat se v těžké situaci a rozpoznat aktuální potřeby. Tento program navazuje na práci složek integrovaného záchranného systému ČR. KIP týmy spolupracují se zástupci obcí a s dalšími pomáhajícími organizacemi.

Možností zapojení ADRY do přípravy a řešení mimořádných událostí je celá řada, záleží na cílech a kapacitách této neziskové organizace. Ideální případ neexistuje, ale je to dáno tím, že každá NNO má jiné zaměření. Obecně je velmi potřebné, aby probíhala v rámci příprav na mimořádnou událost komunikace mezi jednotlivými NNO, individuální i společné výcviky a workshopy a aby existoval plán spolupráce s vymezením sfér činností a způsobu předávání informací. Při samotné mimořádné události je později nutné prakticky totéž. Účinná koordinace činností probíhá nejlépe přes pravidelné schůzky koordinátorů za jednotlivé NNO, není smysluplné zřizovat roli „nadkoordinátora“. Účinnou koordinaci lze zabezpečit také pomocí nastavení režimu předávání informací a společného hodnocení činnosti. Účelné je také sdružit prostředky pro cílenou pomoc vytipovaným klientům.

Pro řešení mimořádné události nabízí ADRA informační centrum, vedení dobrovolnického centra, práci v terénu, odborné poradenství například při povodňových sanacích. Nejedná se o prvosledovou činnost, ale o činnost, kdy IZS již své působení ukončil. Cílem je podpořit klienty, aby si byli schopni pomoci sami a dát jim naději, že problém překonají.

ADRA jako nestátní nezisková organizace přímo nepořádá příměstské tábory, dětské kroužky, soutěže, besedy ani jiné akce, při kterých je možnost, aby se lidé dozvěděli více o zapojení této nestátní neziskové organizace při vzniku mimořádné události. Ale partnerská organizace Pathfinder pořádá letní tábory pro děti a existuje

možnost zařadit do táborového programu i ADRU. Informace o činnostech ADRY lze získat na webových stránkách (www.dccb.cz).

Co se týče personálního a materiálního zabezpečení neziskové organizace, pracuje v Praze centrála – viz web, v některých městech pak dobrovolnická centra, která mohou mít placené zaměstnance. Centra se primárně věnují sociální činnosti. Pod jejich hlavičkou existují vyčlenění dobrovolníci, kteří se zapojují do příprav na mimořádnou událost. Na centrální úrovni existuje také sklad vysoušečů a některých dalších věcí. Zásoby humanitární pomoci tato organizace nedrží, jelikož je to drahé. Co se týče vozidel, 1–2 ADRA má, ta jsou při MU předisponována tam, kde je třeba. V případě mimořádné události se zřizuje dočasný sklad pro humanitární dary, ze kterého pak probíhá distribuce.

Způsob informování NNO ze strany OPIS HZS JčK funguje tak, že OPIS HZS JčK má seznam šesti kontaktů v pořadí podle priorit, které v případě MU může obvolat a požádat o pomoc. Kontakt pak dále zajišťuje konkrétní plán pomoci, a to z řad dobrovolníků nebo zaměstnanců NNO. V případě krizového stavu funguje Panel NNO při JčK. Aktivizace zaměstnanců a dobrovolníků je zajišťována prostřednictvím konkrétního plánu pomoci. Spolupráce se složkami IZS při přípravě a řešení MU probíhá ve formě školení dobrovolníků a zaměstnanců NNO.

5.3 Česká maltézká pomoc

V nestátní neziskové organizaci Česká maltézká pomoc, která sídlí v Českých Budějovicích na adrese Na Sadech 2035/19, České Budějovice 370 01, byl uskutečněn rozhovor s vedoucím pracovníkem. V dnešní době už zaměstnanci této NNO nepodstupují školení. Dříve než vznikl panel NNO, který se věnuje krizovému řízení či scénáři, neziskové organizace se celkem sdružovaly a nabízely své prostředky například pro evakuaci, manipulaci s osobami, dále nabízely ubytování, dobrovolníky, materiální pomoc atd. Česká maltézká pomoc jako NNO nabízela v tehdejší době schopnost kdykoliv do určené doby poskytnout vozy, které dokázaly evakuovat, dopravovat či pomoci s dopravou osobám s handicapem. V současné době není v Panelu NNO zařazena.

Například při povodních v roce 2002 byla Česká maltézká pomoc napojena přímo na HZS JčK a měla dohodu s HZS JčK a také s krajskou ZZS, že v případě, když oni budou potřebovat evakuovat větší počet osob s omezenou schopností pohybu, Česká

maltéžská pomoc tyto osoby pomůže nakládat a vozit v jakoukoliv dobu. Po povodních v roce 2002 bylo uskutečněno jednání, při kterém měla být uzavřena dohoda, že při MU NNO poskytne HZS jejich prostředky i se zaměstnanci. Smlouva nakonec nebyla podepsána, protože nebyla výhodná z hlediska dojezdových časů, které byly pro tuto NNO nereálné. Zůstalo to tedy na nevázané smlouvě. Obsahem smlouvy bylo, že v případě, když HZS bude potřebovat, poskytne Česká maltéžská pomoc podle možností své služby (např. auta pro převoz). Stejná kooperace je i se ZZS, která dodnes jejich pomoc nepotřebovala.

Česká maltéžská pomoc nabízí v případě vzniku MU dopravu osob s omezenou schopností pohybu. V současné době vlastní 13 mikrobusů s devíti místy, kdy 12 z nich je speciálně upraveno. NNO může evakuovat například domov důchodců nebo zařízení, kde jsou osoby s omezenou pohyblivostí.

Pro řešení MU může tedy nabídnout pomoc v podobě transportu osob s omezenou pohyblivostí, protože má k dispozici k tomu přizpůsobené vozy. Vozy mají nástupní schůdky a elektrický vozík může zajet přímo dovnitř vozu pomocí nástupní plochy. Služby využívají například domovy důchodců. Česká maltéžská pomoc získala schopnost či dovednost pomáhat pomocí transportu například při evakuaci díky dvaceti letům zkušeností. Zlepšení by mohlo proběhnout v technickém zabezpečení, což je zlepšení kvality vozů, vlastnictví jednoho vozu, který by mohl zajet i do těžšího terénu.

Občané se mohou o nestátní neziskové organizaci dozvědět z katalogu sociálních služeb. V katalogu NNO nabízí dopravu komukoliv. Nepořádá žádné příměstské tábory, besedy, soutěže aj. Není zde možné, aby se občané zapojili do příprav na MU, jelikož tuto činnost zde vykonávají profesionální a vyškolené osoby s odpovídajícím vzděláním. Česká maltéžská pomoc poskytuje informace o svých činnostech prostřednictvím webové stránky (www.cmpcb.cz).

Z hlediska personálního a materiálního zabezpečení disponuje Česká maltéžská pomoc vozidly pro přepravu se speciální úpravou a jednoduchými úpravami prostor. Existuje například pět typů nájezdů, kam se mohou dát různá schodiště, aby osoby s omezenou pohyblivostí mohly samy opouštět svůj domov s vozíky. Způsob informování NNO ze strany OPIS HZS JčK do zapojení při vzniku MU není žádný. NNO je napojena pouze na HZS a víceméně kooperuje pouze s ním. Zaměstnanci mají pevně stanovenou pracovní dobu a v případě MU je možné, aby „najeli“ na režim, který bude v dané situaci třeba.

Co se týče spolupráce se složkami IZS při přípravě nebo řešení MU, tak má NNO spojení s HZS. V případě potřeby kontaktuje HZS prostřednictvím dispečinku Maltézkou pomoc, konkrétně koordinátora této NNO. Se ZZS existovala spolupráce v rámci povodní, ale jednalo se pouze o ústní dohodu. ZZS chtěla před půl rokem, aby NNO byla jedna z možností pro přepravu i mobilních osob. Jednání zůstává dodnes nedořešené. Prioritně tedy probíhá spolupráce s HZS ČR.

V NNO jsou dobrovolníci, kteří zabezpečují práci dobrovolnickou. Náplní jejich pracovní činnosti je setkávání se s lidmi, kteří jsou osamělí. Nevykonávají činnosti, které souvisejí například s evakuací či záchranou. Dalo by se to nazvat jako laická psychosociální pomoc. V rámci povodní obcházeli tito dobrovolníci osoby a nabízeli jim pomoc ve formě rozhovorů. Dobrovolníci musejí splňovat podmínky zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů. Organizace musí být registrována na Ministerstvu vnitra ČR. Zde je uvedeno, na co jsou dobrovolníci určeni, stanovena povinnost vzdělávat dobrovolníky, mít s nimi smlouvu, výpis z rejstříku trestů aj. Například v Maltézké pomoci musí dobrovolníci ještě podepsat kodex, který je omezuje v určitých činnostech, které mohou vykonávat a naopak.

NNO nemá možnost využití skladových prostorů, ale má možnost v rámci Řádu poskytnout jakousi pomoc, která by byla třeba. V případě živelní katastrofy je NNO schopna například z Německé republiky přivést to, co bude zde v ČR chybět (letecké mosty). Co se týče fází pomoci, nejvíce se zde uplatňuje první fáze, což je fáze okamžité pomoci. V případě potřeby transportu osob je potřeba pomoci ihned, a to z důvodu krize či časové tísně, takové situace nelze naplánovat.

V krizových situacích je nutná přítomnost psychologa, který osobám poskytne psychosociální péči. Taková osoba, která poskytuje psychosociální odbornou pomoc, zde není. Dobrovolníci vykonávají pouze činnost, kterou lze nazvat jako povídání s lidmi v rámci krizové situace. Jako v jakékoliv jiné NNO i zde funguje vícezdrojové financování. NNO má cca 70 % finančních prostředků od státu, a to formou grantů na sociální služby. Zbytek platí klienti, protože ze zákona o poskytování sociálních služeb klientům se musejí finančně účastnit. Třetí složkou jsou obce, města, kraj z grantů či dotací, které mohou poskytnout. Sponzoři jsou mizivou částí. Těmito způsoby je NNO financována.

NNO nemá žádné smlouvy s velkoobchody nebo jinými firmami, které dodávají prostředky či jiné materiály využitelné v rámci krizových situací. Maltézká pomoc poskytuje pouze pomoc ve formě dopravy pro osoby s omezenou schopností pohybu. Žádné smlouvy tedy neexistují.

5.4 Diecézní charita České Budějovice

V diecézní charitě, která sídlí v ulici Kanovnická 18, 370 01 v Českých Budějovicích, byl proveden rozhovor s vedoucím pracovníkem. Jako zaměstnanec nestátní neziskové organizace absolvoval školení první psychické pomoci u HZS JČK. NNO by dle jeho názoru měla mít určenu osobu, která se bude řešením mimořádné události zabývat. Zároveň by tato osoba měla mít zmapované možnosti, jak by se do řešení MU mohla zapojit. Diecézní charita v Českých Budějovicích poskytuje zejména materiální a personální podporu. NNO je významná především napojením na charity v jiných regionech. Charity mohou v případě potřeby NNO poskytnout materiální či personální pomoc. Ze strany NNO by bylo třeba do budoucna zlepšit například rozšíření skladu, proškolení zaměstnanců a zapojení dobrovolníků.

V minulosti pořádala NNO příměstské tábory, různé soutěže, dětské kroužky a jiné akce. V dnešní době už nepořádá akce, při kterých je možnost, aby se lidé dozvěděli více informací o zapojení NNO do přípravy na mimořádné události. Diecézní charita ČB využívá sociální síť Facebook a má také své webové stránky (www.dchcb.cz). Jejich prostřednictvím se lidé mohou dozvědět informace například o činnostech charity, plánovaných akcích a dalších jiných aktivitách.

NNO má k dispozici z hlediska materiálního a personálního zabezpečení dva užitkové automobily, které může v případě potřeby nasadit. Dále může zapůjčit přibližně 20 vysoušečů, lopaty, košťata, kbelíky a mycí prostředky. Také poskytuje například trvanlivé potraviny. Má k dispozici pracovníka, který je kontaktní osobou za organizaci pro Panel NNO JČK. Osoba je proškolená pro případ, že by nastala mimořádná událost. Diecézní charita je v kontaktu s HZS JČK. Spolupráce se složkami IZS při přípravě nebo řešení MU probíhá tak, že v případě potřeby kontaktují složky IZS určeného pracovníka nebo ředitele organizace s poptávkou o materiální nebo personální podporu.

5.5 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

V nestátní neziskové organizaci s názvem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska byl uskutečněn rozhovor s vedoucím pracovníkem. NNO sídlí na adrese Lannova 63, 370 01 České Budějovice. Zaměstnanci Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska nepodstupují žádná školení, jelikož vykonávají především administrativní činnost. Ovšem členové sboru dobrovolných hasičů, tedy dobrovolníci, školení podstupují. Jedná se například o školení velitele jednotky. NNO se zapojuje do přípravy na mimořádnou událost a podílí se také na jejím řešení. Postupuje se podle poplachového plánu, který vypracovává HZS, a jednotky sboru dobrovolných hasičů obce jsou toho součástí. Na výzvu operačního a informačního střediska musí vyjet k zásahu.

NNO může nabídnout pro řešení mimořádné události osobní a věcné prostředky. Jedná se o dobrovolníky a materiál. Například u povodní poskytla NNO například lidské zdroje nebo techniku. V každém hasičském sboru je minimálně hasičská stříkačka nebo dopravní prostředek, díky kterému se jednotky HZS dostanou na místo zásahu. NNO má radu prevence, která je v každém okrese. V jihočeském kraji existuje krajská rada prevence, která pořádá různé akce. Každý sbor má pro své akce jiný časový úsek. Jedná se například o dětské dny, které jsou zaměřeny zejména na hasičskou tematiku. Dále se konají tábory pro děti s hasičskou tematikou, na tyto tábory se mohou přihlásit i děti, které nejsou členy tohoto sdružení. Požární ochrana očima dětí je akce pro základní či střední školy. Děti zde malují výkresy nebo můžou natáčet krátké spoty, což jsou krátké obrazové či zvukové snímky propagačního charakteru nebo jiné podobné aktivity, které se zpětně vyhodnocují a oceňují. V tomto ohledu je tedy nejvíce zapojena veřejnost. V rámci našeho kraje je těchto akcí 3 131 za rok.

NNO poskytuje informace o svých aktivitách a aktualitách prostřednictvím svých webových stránek (www.oshcb.cz). Dále se veřejnost může dozvědět o plánovaných akcích z facebooku NNO, zde jsou také fotografie z již uskutečněných akcí. Dalším zdrojem informací, který NNO poskytuje, je příručka s názvem: Příručka nejen pro mladé hasiče. Tento učební materiál je zaměřen především na problematiku ochrany obyvatelstva, ale může být také pomocníkem při vzniku mimořádné události. Vydalo ho Sdružení hasičů ČMS za podpory starosty Krajského sdružení hasičů Jihočeského kraje. Veřejnost se zde dozví, co má dělat v případě vzniku mimořádné události. Například jak se chránit, kam volat, co má obsahovat evakuační zavazadlo, jak se chovat v případě, že je nařízena evakuace aj.

Sdružení hasičů ČMS je součástí Panelu NNO, který zřídil JČK a jeho hlavním koordinátorem je ČČK. Materiální pomoc se tedy soustřeďuje především na ČČK. V případě povodní dostane NNO na vyžádání od ČČK například košťata, lopaty, čisticí prostředky, kbelíky, a jiné materiální pomůcky, které budou třeba. Sdružení hasičů ČMS je v přímém kontaktu s OPISEM. V případě, že dojde k MU, ví OPIS díky plošnému pokrytí kraje, že v blízkosti daného místa události je určitá jednotka s konkrétním vybavením. Členům zásahové jednotky přijde SMS nebo se svolávají sirénou.

Členové sboru dobrovolných hasičů jsou svoláváni prostřednictvím OPISU. Co se týče Panelu NNO svolávají se prostřednictvím starosty obce nebo města. Vzhledem k tomu, že členové sboru dobrovolných hasičů vykonávají tuto činnost dobrovolně a většina z nich je někde zaměstnána, je jednou z povinností zaměstnavatele uvolnit osobu pro výkon její dobrovolnické činnosti. Spolupráce se složkami IZS při přípravě nebo řešení MU probíhá tak, že OPIS zvedne JSDH, která přijede na místo zásahu jako první a ví, co má dělat, jelikož její členové jsou na tuto činnost proškoleni. Posléze přijede i jednotka profesionálních hasičů a obě jednotky spolu spolupracují. Velitel JSDH předá hlášení veliteli JPO. Pokud velitel JPO uzná, že velitel JSDH řídí akci dobře, nechá ho velet. Může to fungovat i obráceně, kdy se na místo zásahu dostaví jako první JPO a jako druzí přijedou JSDH. Velitel JSDH se zahlásí veliteli JPO a ten určí konkrétní úkoly. Tímto stylem funguje komunikace i při nácvicích či tréninku zásahu.

V NNO neprobíhají náборы dobrovolníků formou inzerátů nebo kampaní. Pracuje se s dětmi již v přípravném kroužku, který se jmenuje Kolektiv mladých hasičů. Kroužek se věnuje hasičskému oboru, ale i jiným zájmům. Děti zde jezdí na tábory, do divadel, do bazénu, na výlety. Všechno jsou to mimoškolní činnosti. S dětmi se pracuje již v tzv. přípravce, tedy již od 3. let jsou malé děti členy dobrovolných hasičů. Věnují se jim vedoucí. Děti postupují do určitých kategorií podle svého věku, například do žáků, mladších dorostenců, dorostenců a od 15. let mohou jezdit na různé soutěže. Vždy některé z dětí dojde až k tomu, že se stane členem zásahové jednotky. Dobrovolník v organizaci vykonává při MU činnosti, které jsou v daný moment potřebné. Například čerpání vody, zajišťování občerstvení, úklid, evakuaci osob aj. NNO neposkytuje humanitární pomoc. V případě vzniku MU může NNO ve spolupráci se starostou obce poskytnout například náhradní ubytování pro osoby, kterým zničila daná MU obydli. Sdružení hasičů ČMS se nejvíce uplatňuje ve fázi okamžité pomoci. Následnou péči o osoby postižené mimořádnou událostí již nevykonává.

V organizaci není žádná osoba, která by poskytovala psychosociální pomoc. Není zde tedy žádný psycholog. Profesionální hasiči mají psychologa, nebo mají v každé směně vycvičeného a proškoleného člověka, který je odpovědný za poskytnutí psychosociální pomoci. Co se týká financování, je spolková činnost financována z členských příspěvků a z dotací, o které zažádá. Vybavení jednotek, které vyjíždějí k zásahům, je financováno prostřednictvím obcí nebo také kraje nebo také Ministerstva vnitra ČR, kde se dá také zažádat o dotace. Dříve měla nezisková organizace smlouvu s velkoobchody, jako je Makro a Terno. Obchody dodávaly potřebné prostředky, které NNO využívala k přípravě na MU. V dnešní době Sdružení hasičů ČMS takovou smlouvu s velkoobchody nemá.

5.6 Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s.

V nestátní neziskové organizaci Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s., která je stejně jako ostatní již zmíněné organizace součástí Panelu NNO JČK, byl rozhovor uskutečněn se dvěma vedoucími pracovníky. NNO sídlí na adrese Nádražní 47 v Českých Budějovicích a má dlouholetou tradici již od roku 1970.

Co se týče školení zaměstnanců, která se vztahují k přípravě na mimořádnou událost, jsou v NNO víceméně psychologové a dvě sociální pracovnice, které mají vysokoškolské vzdělání. Školení jako takové se zde neprovádí. Vysoká škola, kterou zaměstnanci absolvovali, je přípravou na pomoc lidem v rámci mimořádné události. NNO má také akreditaci na krizovou intervenci, kterou sama provádí. Jedná se o akreditovaný kurz pro sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách. Tato činnost ji opravňuje k tomu, aby byla jakýmsi garantem pro poskytování psychosociální pomoci v rámci mimořádné události. Školení tedy nepodstupuje, ale sama ho poskytuje. V dohledné době bude opět otvírat skupinu, která se bude školit.

V průběhu kurzu krizové intervence se účastníci seznámí s následujícími vědomostmi:

- a) Pojmem krize, jejími zdroji a příčinami a také typologií;
- b) Chováním člověka v krizi;
- c) Krizovou intervencí ve vztahu k sociálním službám;
- d) S jednotlivými fázemi životní krize;
- e) S vyrovnávacími mechanismy člověka v krizi;

- f) Technikami a fázemi krizového rozhovoru;
- g) První psychickou pomocí;
- h) S vhodnými psychohygienickými návyky, relaxačními cvičeními (např. dechové cvičení) aj.

NNO je v seznamu organizací, které se podílejí na řešení mimořádných událostí. Je v seznamu v kraji, ve městě a spolupracuje s OPIS HZS JČK. Pokud se tedy objeví nějaká krizová situace hromadného charakteru, předá tísňová linka 112 informaci neziskové organizaci. Pro řešení mimořádných událostí poskytuje NNO psychosociální pomoc osobám, které mimořádná událost zasáhla. Pomáhá zklidnit tyto osoby, hledá s nimi určitá řešení a východiska z jejich situace. Každý člověk je jinak orientován a při mimořádných situacích je dobré s takovými lidmi promluvit, protože se jim tím pádem uleví.

Obyvatelstvo se o organizaci může dozvědět více z jejích webových stránek (www.rodinnaporadnacb.cz), kde se lidé dočtou více informací o různých setkáních a právě také o školeních krizové intervence, které NNO poskytuje. NNO má své vlastní letáky, díky kterým se obyvatelstvo může rovněž dozvědět vše potřebné. Nepořádá žádné akce typu besed, přednášek, kroužků či soutěží, ale má pouze své internetové stránky a letáky, díky kterým se dostává do podvědomí občanů.

Organizace nedisponuje zásobami humanitární pomoci. Pouze sloužila jako převozník zásob, a to ve vztahu k ČČK OS ČB. V případě, že vyjela k nějaké krizové situaci, tímto způsobem vypomohla ČČK OS ČB. Co se týče informování NNO ze strany starosty či hejtmana, spojí se ČČK OS ČB s jednotlivými zastupiteli obcí a s nimi řeší, jaké jsou potřeba prostředky aj. Při té příležitosti je zde také požadavek na psychosociální pomoc, kterou poskytne NNO. Spojení tedy probíhá přes ČČK OS ČB, který informuje organizaci o místě, kde je psychosociální pomoc třeba. Je důležité zmínit, že v organizaci nejsou žádní dobrovolníci. Tím pádem otázky, které se vztahují k dobrovolníkům, nelze zodpovědět. Dobrovolníky si v tomto případě zajistí například ČČK OS ČB, kteří mohou poskytovat laickou psychosociální pomoc.

Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s. se nejvíce uplatňují ve fázi okamžité pomoci a v následné fázi. Tyto dvě fáze jsou prioritní. V případě akutní krizové situace jede ihned na místo události a poskytuje přímo na místě psychosociální pomoc. Dále poskytuje i následnou pomoc například s týdenním odstupem, kdy jezdí znovu na konkrétní místa a promlouvá s jedinci postiženými krizovou situací. Akutní stav u osoby, kterou zasáhla mimořádná událost,

probíhá tak, že daná osoba v ten moment nevnímá. Je proto lepší pohovořit s těmito osobami až několik dní po krizové situaci, protože jsou schopny více komunikovat. Co se týče financování, je organizace dotována krajem.

5.7 Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice, p.s.

V nestátní neziskové organizaci Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice byl uskutečněn rozhovor s dobrovolníkem. NNO sídlí na adrese Václava Talicha 814 v Českých Budějovicích. Pro upřesnění je nutno sdělit, že VZS ČB není propojena s NNO ČČK OS ČB, nemá s ČČK OS ČB žádnou spolupráci. Může využívat červený kříž ve znaku.

NNO je součástí ostatních složek IZS. VZS ČB má své výjezdy, je first responderem s přístrojem AED (automatický externí defibrilátor). Co se týče poskytované pomoci, drží své služby především na Lipně, a to přes léto. V rámci IZS funguje i v zimě, když je zpřístupněna ledová dráha. Každý v organizaci vykonává svou činnost dobrovolně, tím pádem nemá organizace žádné stálé zaměstnance. Každý člen organizace musí podstoupit každoročně školení, a to jak před zahájením letní sezóny, což je kolem května, tak v zimě. Školení vykonává lektorka, která členy vzdělává v kurzech první pomoci a celkově v oblasti zdravotní péče, protože bez těchto znalostí nemůže žádný dobrovolník do organizace vstoupit. Co se týká profesionálních záchranných činností, mají členové například každé pondělí tréninky, kde se nacvičují různé záchranné akce. Každé dva roky musí být členové přezkoušeni. Podmínkou členství v NNO je tzv. záchranářské minimum, což je kurz, který musí mít každá osoba, jež se chce stát členem VZS.

Všechny osoby jsou v organizaci dobrovolně, většina z nich má své vlastní hlavní zaměstnání. Dle názoru dobrovolníka je postavení organizace momentálně dostačující. VZS má prezidium, což je základní spolek se sídlem v Praze. VZS je pobočným spolkem (jsou samostatně organizovaní a pro mateřskou organizaci plní určité specifické úkoly). Pobočným spolkem je například Vodní záchranná služba v Českém Krumlově. Každá skupina má svůj záchranný tým. Základem týmu je šest lidí s různými kvalifikacemi. V případě mimořádné události, příkladem jsou především povodně, je VZS povolána, jestliže je zde práce pod vodou (VZS má také potápěče), a to zejména v případech, kdy se jedná o události většího charakteru, kde například HZS nestačí jeho kapacita.

V momentě mimořádné události je prioritní požadavek záchranné složky. VZS má cca jeden den na to, aby se její tým zorganizoval a připravil na výjezd. V případě mimořádné události menšího charakteru svolá velitel záchranný tým, kde všechny informuje, o jakou událost jde atd. Poté proběhne výjezd na dané místo.

Organizace zajišťuje bezpečnost například na plaveckém stadionu, na akcích týkajících se vody. Příkladem je akce Dračí loď na Lipně či v Třeboni. Hlavní činnost probíhá na Lipně v kempu Modřín, kde má NNO ošetrovnu (v dohledné době bude probíhat výstavba nové ošetrovatelské stanice). Na Lipně se pořádají různé akce. Respektive VZS zajišťuje bezpečnost i na akcích, které s vodní činností nesouvisí, například byla požádána o zabezpečení zdravotní oblasti na koncertě, který proběhne letos v červnu na stadionu v Českých Budějovicích. Účastní se tedy i akcí na souši.

Občané se mohou dozvědět o činnostech NNO z jejich webových stránek (www.vzscb.cz) a také z facebooku. Na webové stránky a sociální síť dává různé aktuality o svých aktivitách a jsou zde k dispozici základní informace o jejich činnostech. NNO má svůj sklad na Lipně, kde uchovává veškeré své vybavení. Přes zimu má pronajatý sklad v Českých Budějovicích, kde věci skladuje. Na Lipně má také svoji ošetrovnu, dva automobily (sanitku a vyprošťovací vůz) a dvě lodě.

Informování NNO probíhá především přes OPIS HZS JčK. Dále je důležité zmínit aplikaci záchranka (přes ZZS). VZS má jeden telefon či tablet, kde je aplikace GINA. Jedná se o aplikaci pro výjezdová vozidla. Aplikace je přímo propojena s OPISEM HZS JčK.

GINA:

- a) Zasílá GPS polohu na KOPIS v reálném čase;
- b) Disponuje oficiální HZS mapou;
- c) Umožňuje zobrazení spoluzasahujících jednotek;
- d) Zobrazí IZS situace (kresby velitele zásahu – např. sektory);
- e) Zobrazí informace o dané budově;
- f) Naviguje na místo zásahu s pomocí naší navigace;
- g) Odesílá fotografie na KOPIS (včetně fotek ostatních jednotek u zásahu);
- h) Zobrazuje vodní zdroje v mapě aj.

Systém aktivizace členů existuje v souvislosti s výjimečnými situacemi. Na Lipně slouží členové 24 hodin denně, ale jen v letní sezóně. Je zde stanoveno, že do 2 minut od vyhlášení výzvy je VZS povinna vyjet. Spolupráce organizace v rámci mimořádné události probíhá s HZS JčK a také se ZZS JčK. ZZS JčK má v oblasti Lipenska dvě

výjezdová místa (Vyšší Brod a Frymburk). V případě, že jsou tato dvě výjezdová místa obsazena, může vyjet Český Krumlov, ale většinou vyjíždí právě VZS ČB.

Nábor dobrovolníků probíhá formou inzerátů, ale dobrovolníci se ozývají také sami. Každý dobrovolník v NNO musí projít odbornou přípravou. Co se týče zapojení dobrovolníků do přípravy či do řešení mimořádné události, nerozděluje se VZS na profesionály a na laiky. Vše zde funguje dohromady. Členové VZS jsou například i zaměstnanci HZS JčK nebo ZZS JčK, ale musí mít stejné zkoušky jako ostatní členové VZS, tím pádem jsou si rovni.

VZS neposkytuje humanitární potřeby. Nejvíce se uplatňuje ve fázi okamžité pomoci. Angažovanost je nejčastější v letních měsících, kdy slouží 24 hodin denně a je připravena na výjezdy. V organizaci není žádná osoba, která by poskytovala psychosociální pomoc, ačkoliv by byla třeba. Financování probíhá formou dotací z kraje, což je prioritní. Financování letní sezóny je zabezpečeno z prezidia. Další příjem je z činností samotných členů (zabezpečení plaveckých bazénů, různých akcí). Neexistují žádné smlouvy s velkoobchody nebo firmami na dodání prostředků.

5.8 Diakonie České bratrské církve evangelické

V nestátní neziskové organizaci Diakonie České bratrské církve evangelické, která sídlí na adrese Belgická 374/22, 120 00 Praha 2, byl uskutečněn rozhovor s vedoucím pracovníkem. Zaměstnanci podstupují v organizaci školení pouze nárazově, a to formou účasti na odborných konferencích. Bylo by dobré, kdyby se organizace mohla v rámci zapojení a řešení MU zapojit následovně:

Zapojení NNO do přípravy na MU:

- a) Kontinuální udržování a posilování kapacit NNO (personálních, materiálních);
- b) Podpora lidských zdrojů v rámci NNO a jejich další odborná příprava;
- c) Podpora materiální připravenosti NNO (kontinuální udržování humanitárních skladů a vybavení NNO);
- d) Aktivizace a odborná příprava dobrovolníků humanitární pomoci;
- e) Osvěta veřejnosti.

Zapojení NNO do řešení MU:

- a) Pomoc s likvidací škod po MU (manuální pomoc dobrovolníků, které koordinuje NNO);
- b) Poskytování psychosociální podpory;
- c) Materiální pomoc (např. zapůjčení vysoušečů po povodních);
- d) Finanční pomoc zasaženým občanům (organizace sbírek).

Diakonie ČCE může v rámci řešení MU nabídnout:

- a) Koordinaci a zajištění zapojení dobrovolníků do likvidace škod po povodni – při MU (povodních) provádí nábor a základní školení dobrovolníků, v místě zasažení zřizuje humanitární základnu, která slouží jako zázemí pro dobrovolníky (ubytování, strava) a technického vybavení, které dobrovolníci používají (bourací kladiva, ochranné pomůcky, wapky...);
- b) Monitoring zasažených domácností a následná materiální, technická a finanční pomoc – zapůjčení vysoušečů, kontrola vysoušení domácností, finanční podpora pro vysoušení, jiná finanční pomoc pro další potřeby domácností.

Diakonie ČCE pomáhá při povodních již od roku 1997 – tj. má v této oblasti zkušenosti a propracovaný systém pro koordinaci a organizaci humanitární pomoci.

Co se týče různých akcí, díky kterým se mohou občané dozvědět více o činnosti NNO nebo se také zapojit do přípravy MU, oslovuje Diakonie ČCE nové dobrovolníky, kteří by byli ochotni zaevidovat se v databázi dobrovolníků NNO, a pomoci tak v případě MU (povodní). Pro dobrovolníky pořádá Diakonie ČCE pravidelná školení, která se týkají témat psychosociální první pomoci, zdravotnické první pomoci, ochrany zdraví při likvidaci škod po povodních aj. Během školení informuje dobrovolníky také o tom, jak zapojení NNO a dobrovolníků při MU (povodních) probíhá.

Informace poskytuje na webových stránkách (www.povodne.diakonie.cz) a na facebooku (Diakonie ČCE – Střediska humanitární a rozvojové spolupráce). Má preventivní program Odolná obec, v jehož rámci podporuje obce a města, aby byly lépe připraveny na případnou MU (povodně) v budoucnu (www.odolnaobec.cz).

Personální a materiální zabezpečení NNO:

- a) V rámci Diakonie ČCE – Střediska humanitární a rozvojové spolupráce je zřízena sekce humanitární pomoci v ČR, která zodpovídá za poskytování humanitární pomoci při povodních. Aktuálně zahrnuje tato sekce 3 pracovníky – hlavního koordinátora humanitární pomoci, koordinátora dobrovolníků a technického experta;
- b) Materiální zabezpečení – provozuje 6 skladů humanitární pomoci v 6 krajích v ČR, ve skladech je uložena technika, která se používá při likvidaci škod po povodních (cca 200 vysoušečů, několik wapek, čerpadlo, bourací kladiva, elektrocentrála);
- c) Má databázi dobrovolníků, kde je aktuálně evidováno cca 100 dobrovolníků;
- d) Disponuje 1 osobním autem a 1 transitem.

V některých krajích se organizace účastní Panelů NNO, které koordinují zapojení NNO do přípravy a pomoci při MU. Jedná se o kraje – Ústecký, Středočeský, Moravskoslezský, Jihomoravský, Královéhradecký. Panelů se účastní zástupci krajů, HZS a policie. Existuje zde také systém aktivizace dobrovolníků.

Co se týče náboru dobrovolníků, v případě MU (povodní) oslovuje dobrovolníky v databázi, dále zřizuje krizovou infolinku, na které se mohou noví dobrovolníci registrovat. V době klidu oslovuje nové dobrovolníky průběžně (mezi širokou veřejností, pracovníky v sociálních službách, studenty VŠ...), pro dobrovolníky pořádá školení. Dobrovolníci musejí být před výkonem své dobrovolnické činnosti dostatečně proškoleni a informováni. Při likvidaci škod a po povodních dostávají základní informace o právech a povinnostech dobrovolníka, ochraně zdraví a bezpečnosti práce s povodňovou technikou. Do přípravy a řešení MU se zapojují následovně:

- a) Formou manuální pomoci – tj. likvidace škod po povodních;
- b) Formou monitoringu zasažených domácností – speciálně vyškolení dobrovolníci (sociální pracovníci) pomáhají se sběrem dat o míře zasažených domácností. Tato data slouží pro vyhodnocení a následnou distribuci technické pomoci (zapůjčení vysoušečů) a finanční pomoci.

Organizace se nejvíce uplatňuje ve fázi obnovy. Jedná se o manuální pomoc při likvidaci škod po povodních, technickou (vysoušení) a finanční pomoc.

Při vzniku MU zřizuje Diakonie ČCE krizovou infolinku, kterou obsluhují profesionální krizoví interveni (externí pracovníci, kteří pracují pro organizaci). Obsluhu provádí i pracovníci (dobrovolníci), kteří provádějí monitoring v zasažených

domácnostech, jsou speciálně vyškoleni (jde o sociální pracovníky). Připravenost NNO poskytovat humanitární pomoc při MU (povodních) v ČR pravidelně podporují Českobratrská církev evangelická, Diakonie Katastrophenhilfe, Ústecký kraj, Jihočeský kraj a GŘ HZS. NNO nemá žádné smlouvy s velkoobchody nebo firmami, které dodávají prostředky, které NNO využívá k přípravě na MU.

6 Hypotézy a metodika výzkumu

Cílem diplomové práce bylo za prvé zjistit připravenost nestátních neziskových organizací na řešení mimořádných událostí a za druhé zjistit jakým způsobem se nestátní neziskové organizace zapojují do výchovy obyvatelstva k přípravě na řešení podobných událostí. Ke zjištění posloužily dvě výzkumné otázky.

a) Jaká je připravenost nestátních neziskových organizací pro řešení mimořádných událostí?

b) Jak se nestátní neziskové organizace zapojují do výchovy obyvatelstva?

Co se týče metodiky, provedla autorka před zpracováním diplomové práce rešerši všech pramenů a literatury, které se k danému tématu vztahovaly. V teoretické části je tedy využita především metoda analýzy informací, respektive obsahová analýza informací, kdy jsou na základě literatury uspořádány konkrétní zjištěné poznatky. Na základě stanoveného cíle byly vykonány polostrukturované rozhovory s vedoucími pracovníky nestátních neziskových organizací, které sídlí v Českých Budějovicích nebo jsou součástí Panelu nestátních neziskových organizací Jihočeského kraje. Během těchto rozhovorů bylo položeno celkem sedmáct otázek, které se vztahovaly k danému tématu a také k cílům diplomové práce (viz příloha A). Polostrukturované rozhovory byly následně vyhodnoceny pomocí metody SWOT analýzy, kdy u každé nestátní neziskové organizace byly posouzeny její silné a slabé stránky, příležitosti a možné hrozby. Díky této analýze byly u každé organizace formulovány její klady a také zápory, které se týkaly zejména chybějících sil či prostředků a jiných potřebných složek. Dále tak autorka zjistila možné příležitosti každé organizace a ohrožení, která mohou organizaci postihnout. V práci jsou zmíněny a okomentovány všechny zjištěné klady i zápory organizací.

7 Výsledky

Pro zhodnocení úspěšnosti náplně činností všech nestátních neziskových organizací zúčastněných ve výzkumu, byla zvolena metoda SWOT analýzy. Tato analytická technika určí silné (strengths), slabé stránky (weaknesses) každé nestátní neziskové organizace, také stanoví její příležitosti (opportunities) a ohrožení (threats). SWOT analýza bude sloužit jako nástroj pro případné zlepšení konkrétních nedostatků organizace.

7.1 ČČK

Silné stránky:

- a) Známost NNO po celé ČR;
- b) Zapojení širší veřejnosti;
- c) Povinná školení;
- d) Příměstské tábory, soutěže, kroužky;
- e) Pohotovostní humanitární sklad;
- f) Spolupráce s HZS JČK;
- g) Členové humanitární jednotky;
- h) Veřejné sbírky;
- i) Okamžitá a následná pomoc;
- j) Dotace od krajského úřadu.

Slabé stránky:

- a) Žádné smlouvy s velkoobchody;
- b) Neúčast na cvičeních integrovaného záchranného systému a cvičeních, která pořádá krajský úřad;
- c) Chybějící inzeráty pro nábor členů humanitárních jednotek;
- d) Chybějící psycholog.

Příležitosti:

- a) Do budoucna možnost náboru více členů humanitárních jednotek;
- b) Spolupráce s firmami a velkoobchody;
- c) Možnost inzerátů pro informování o nábořech členů humanitárních jednotek;
- d) Přijetí psychologa.

Hrozby:

- a) Možnost odchodu zaměstnanců do lépe placených odvětví;
- b) Ekonomická krize.

U nestátní neziskové organizace Český Červený kříž převažují silné stránky. Organizace je dobře finančně zajištěna a má slušný počet členů humanitárních jednotek a také zaměstnanců. Díky různým kroužkům, sociálním sítím, letákům aj. se dostává do povědomí široké veřejnosti, a je tím pádem známa po celé České republice. Má také velice dobrou pověst. ČČK založil Fond humanity, který podporuje zdravotně oslabené osoby, zmírňuje útrapy v případě katastrof nebo slouží pro zřízení zdravotnických či sociálních středisek atd. Každý občan může dobrovolně přispět, a to konkrétně bankovním převodem, on-line platebními systémy, pomocí QR kódu nebo dárcovskou SMS. Poskytnutím okamžité a následné pomoci pomáhá především osobám, které daná mimořádná událost postihla. Jedná se tedy o pomoc bezprostřední, potřebnou přímo v daný moment. Do následné pomoci se zde řadí psychosociální péče o osoby. Výhodou této organizace je také humanitární sklad, který má v Plané. Zde je uložen materiál, který slouží k zajištění humanitární pomoci v Jihočeském kraji. Školení členů humanitárních jednotek přispívá k jejich profesionalitě v dané činnosti.

Slabou stránkou je neúčast na cvičeních integrovaného záchranného systému a cvičeních, která pořádá krajský úřad, což by se mohlo do budoucna v této organizaci změnit. Díky účasti na těchto cvičeních by byli členové humanitárních jednotek více proškoleni k dané mimořádné události. Neexistující smlouvy s velkoobchody mohou například způsobit vyšší náklady na prostředky pro vyklízení aj. Velkoobchody by mohly poskytnout NNO určitou slevu za spolupráci. Členové humanitárních jednotek se NNO ozývají sami. Inzeráty jsou chybějící složkou v NNO. Díky nim by se informace o náboru dostala do povědomí širší veřejnosti. V této NNO chybí osoba, která by měla vystudovanou vysokou školu v oboru psychologie. Jsou zde pouze členové humanitární pomoci, kteří podstoupili školení v tomto oboru. Nicméně slabých stránek v NNO je poměrně málo.

Příležitostí NNO může být nábor více členů humanitární pomoci, v tomto ohledu by mohly pomoci inzeráty na sociálních sítích či webových stránkách ČČK OS ČB. NNO může do budoucna navázat spolupráci s firmami či velkoobchody dodávajícími materiál potřebný k její činnosti. Výsledkem může být nižší cena za odběr prostředků či materiálu. Přijetí psychologa do stálé pracovní pozice je také jedna z příležitostí NNO. Hrozby jsou v této organizaci minimální. Nemá žádnou konkurenci v ČR. Hrozbou

může být odchod zaměstnanců do jiné, lépe placené pracovní pozice. Tato hrozba je pouze individuální. Také může nastat ekonomická krize organizace v budoucnu. Týká se to především jejího financování. Nestátní neziskové organizace bývají čím dál tím více podfinancované a dotace začínají být nižší, což může zapříčinit ekonomickou krizi NNO, na kterou by také mohl navázat odchod zaměstnanců.

7.2 ADRA

Silné stránky:

- a) Školení;
- b) Dobrovolníci, dobrovolnická centra;
- c) Informační centrum;
- d) Webové stránky;
- e) Sklad;
- f) Známost organizace po celé ČR;
- g) Veřejné sbírky;
- h) DMS;
- i) Církevní organizace.

Slabé stránky:

- a) Chybějící sociální sítě;
- b) Nedostatečná prezentace organizace (akce, příměstské tábory);
- c) Chybějící pobočky v některých městech v ČR;
- d) Chybějící psycholog.

Příležitosti:

- a) Vytvoření sociálních sítí (Facebook, Instagram);
- b) Zajištění vlastních akcí, příměstských táborů;
- c) Lepší reklama NNO.

Hrozby:

- a) Nedůvěra vůči dobrovolníkům (podvodníci);
- b) Ekonomická krize;
- c) Nefunkčnost veřejných sbírek.

Nestátní nezisková organizace ADRA oplývá zejména silnými stránkami. Dobrovolníci a také zaměstnanci jsou pravidelně proškolení. Školení probíhá formou pravidelných čtvrtletních tematických workshopů KIP. ADRA také podporuje výcvik

a činnost týmu psychosociální pomoci, kdy spolupracuje s GŘ HZS (vydává různé letáky, pořádá oblastní konference). NNO má v dnešní době mnoho dobrovolnických center s pobočkami v 15 městech v České republice. Jedná se například o České Budějovice, Prahu, Plzeň, Brno, Zlín, Liberec, Ostrava atd. Pracuje zde cca 2575 dobrovolníků. Dále má NNO informační centrum pro řešení mimořádné události. Webové stránky přispívají k informovanosti široké veřejnosti. Organizace má dlouholetou tradici již od roku 1992, a je tím pádem jednou z nejznámějších NNO po celé ČR. Jedná se o církevní organizaci, kdy velkou část dobrovolníků tvoří členové církve a ADRA je finančně podporována ze strany církve. NNO má sklad vysoušečů a některých dalších věcí. Zřizuje v případě mimořádné události dočasně sklad pro humanitární dary, ze kterého pak probíhá distribuce. Pořádá různé veřejné sbírky (např. „Pomáhat může každý“), které lze podpořit formou dárcovské SMS neboli DMS. Nadace ADRA z jedné SMS obdrží na podporu potřebných osob 29 Kč, 59 Kč nebo 89 Kč.

Slabou stránkou NNO je zejména chybějící prezentace organizace na sociálních sítích, například na facebooku nebo instagramu. Organizace nemá velkou prezentaci ve formě přednášek, letáků nebo nepořádá příměstské tábory, které by mohly oslovit mladší generaci. Nemá pobočky ve větších městech ČR, jako je například Hradec Králové, Ústí nad Labem, Pardubice. V organizaci chybí osoba, která by vystudovala psychologii. Psychosociální pomoc poskytují pouze dobrovolníci, kteří jsou v této oblasti školeni.

Příležitostí může být vytvoření sociálních sítí, kde organizace může vkládat různé fotografie ze svých akcí nebo aktuálních projektů a také nejnovější informace, aktuality. Lidé zde v dnešní době tráví více času, je tedy větší možnost dostat se do povědomí veřejnosti prostřednictvím facebooku či instagramu. Návštěvy SŠ či VŠ mohou mladé jedince přimět ke spolupráci s organizací. Dalším bodem ke zlepšení NNO je lepší reklama například ve formě billboardů, kterých si všimne široká veřejnost.

Největší hrozbou organizace může do budoucna být nedůvěra veřejnosti k dobrovolníkům. V dnešní době existuje mnoho osob, které se vydávají za členy neziskových organizací a vybírají peníze ke svému osobnímu obohacení. Široká veřejnost se tyto informace dozvídá například ze zpráv a nechce již přispívat na různé projekty NNO.

Finanční příspěvky se tím pádem mohou snížit a organizace nemusí být ze strany veřejnosti již dostatečně financována a může dojít k ekonomické krizi. Tato hrozba navazuje také na nefunkčnost veřejných sbírek, kdy může dojít k jejich úplnému zrušení.

7.3 Česká maltézká pomoc

Silné stránky:

- a) Doprava při vzniku MU;
- b) Vlastní webové stránky;
- c) Katalog sociálních služeb;
- d) Spolupráce s HZS ČR;
- e) Dobrovolníci.

Slabé stránky:

- a) Zaměstnanci nepodstupují školení;
- b) Neúčast v panelu NNO JČK;
- c) Chybějící sklad humanitární pomoci;
- d) Chybějící osoba poskytující psychosociální pomoc;
- e) Zpoplatnění služeb;
- f) Chybějící sociální síť.

Příležitosti:

- a) Zlepšení kvality vozů;
- b) Lepší propagace organizace;
- c) Besedy, přednášky, soutěže;
- d) DMS;
- e) Spolupráce s velkoobchody.

Hrozby:

- a) Minimální příspěvky od dárců.

Co se týče silných stránek, disponuje NNO především nabídkou dopravy v případě vzniku mimořádné události. Doprava je poskytnuta zejména osobám se sníženou schopností pohybu, a to pomocí 13 mikrobuseů, kdy 12 z nich je speciálně upraveno. Vozy mají také nástupní schůdky a elektrický vozík, který může zajet přímo dovnitř vozu pomocí nástupní plochy. NNO disponuje vlastními webovými stránkami, kde jsou uvedeny aktuality o momentálních projektech. Organizace vlastní katalog sociálních

služeb, kde je nabízena doprava nemožným osobám. Tento katalog je také jednou z možností, jak se mohou lidé o službách dozvědět. Prioritní je spolupráce z HZS ČR, kdy v případě potřeby NNO přijede na dané místo a poskytne své vozy k transportu osob. Dobrovolníci jsou důležitou součástí organizace, jelikož poskytují péči o osamělé osoby.

U nestátní neziskové organizace Česká maltézska pomoc převažují spíše slabé stránky. Jde především o školení zaměstnanců, kdy zaměstnanci v této organizaci nepodstupují momentálně žádná školení týkající se například psychosociální pomoci aj. Organizace není součástí Panelu NNO JčK, tím pádem je zde nedostatečná koordinace při poskytování sil, prostředků a činností pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu a krizových situací na území Jihočeského kraje. Organizace nemá žádný sklad pro humanitární potřeby, je to dáno tím, že NNO poskytuje pouze pomoc formou přepravy. Není zde žádná speciálně vyškolená osoba pro poskytování psychosociální pomoci, což je další mínus této organizace. Při přepravě osob by ve voze mohla taková osoba být. Slabou stránkou je také zpoplatnění služeb, ne každý má dostatek finančních prostředků na služby, které tato NNO poskytuje. Zpoplatnění se týká individuálně osob, které by si v případě potřeby službu od ČMP vyžádaly. NNO nemá žádné sociální sítě, čímž si snižuje svou známost v ČR.

Příležitostí může být z hlediska technického zabezpečení především zlepšení kvality vozů, které organizace vlastní, nebo také koupě speciálního vozu, který by byl schopen zajet i do složitějšího a nepřehledného terénu. Pro zlepšení propagace organizace mohou sloužit sociální sítě (Facebook), které by zvýšily známost NNO v ČR. Pořádání různých přednášek, soutěží či besed by mohlo zvýšit povědomí u občanů, kteří neznají náplň činnosti této NNO. Dárcovskými zprávami (DMS) mohou lidé pomoci velmi rychle a bez námahy. Spolupráce s firmami, které se zabývají prodejem vozů, by mohla organizaci pomoci zajistit si slevu na vozy, a tím pádem snížit náklady organizace.

Hrozbou mohou být například malé finanční příspěvky od dárců, což může zapříčinit špatné finanční zajištění organizace.

7.4 *Diecézní charita České Budějovice*

Silné stránky:

- a) Školení zaměstnanců;
- b) Napojení na charity v jiných regionech;
- c) Sbírkový;
- d) Dobrovolníci;
- e) Webové stránky a sociální sítě;
- f) Spolupráce s HZS JčK;
- g) Dobré materiální a personální zabezpečení.

Slabé stránky:

- a) Absence besed, kroužků, přednášek;
- b) Propagace organizace.

Příležitosti:

- a) Osoba zabývající se řešením mimořádné události;
- b) DMS.

Hrozby:

- a) Nedůvěra k dobrovolníkům.

V nestátní neziskové organizaci Diecézní charita České Budějovice převažují silné stránky. Organizace proškoluje své zaměstnance a dobrovolníky, probíhá například školení první psychické pomoci ve spolupráci s HZS JčK. Diecézní charita v Českých Budějovicích je propojena například s Oblastní charitou Horažďovice, Písek, Vimperk, Strakonice nebo také s Farní charitou Pacov aj. Pořádá veřejné sbírky, nejznámější z nich je Tříkrálová sbírka. Veřejnost může charitu podpořit formou finančních darů nebo také materiální pomocí (oblečení). NNO disponuje dobrovolníky, kteří zajišťují pomoc při vzniku MU. Organizace má své webové stránky a také sociální síť facebook, díky kterým se dostává do povědomí veřejnosti. Zde uveřejňuje různé informace o činnosti Diecézní charity. Organizace spolupracuje s HZS JčK, a to například při školení zaměstnanců. Poskytuje HZS JčK personální či materiální podporu. NNO má dobré personální a také materiální zabezpečení. Vlastní dva užitkové automobily, dále 20 vysoušečů, lopaty, košťata, kbelíky a mycí prostředky aj.

Do slabých stránek lze zařadit absenci besed, přednášek či kroužků, kde si organizace může získat pozornost široké veřejnosti, zejména mladé generace. NNO nemá příliš dobrou propagaci. Chybí zde určitá reklama organizace například ve formě letáků.

Příležitostí může být zařazení osoby do NNO, která by se zabývala řešením mimořádné události. Dále by bylo dobré přidat možnost dárcovské SMS, kterými by veřejnost organizaci finančně podpořila prostřednictvím mobilního telefonu.

Hrozbou může být nedůvěra veřejnosti k poskytnutí finančního prostředku na sbírky NNO. Lidé v dnešní době nevěří, že jejich peníze poputují opravdu na dobročinné účely, tím pádem se může zmenšit počet přispívajících osob.

7.5 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Silné stránky:

- a) Školení dobrovolníků;
- b) Dobrá propagace organizace;
- c) Webové stránky, sociální sítě, příručky;
- d) Přípravný kroužek;
- e) Přímý kontakt s OPIS HZS JčK.

Slabé stránky:

- a) Absence školení zaměstnanců;
- b) Absence náboru dobrovolníků;
- c) Chybějící osoba poskytující psychosociální pomoc;
- d) Absence smluv s velkoobchody.

Příležitosti:

- a) DMS, finanční podpora ze strany veřejnosti;
- b) Poskytnutí následné péče.

Hrozby:

- a) Malý počet zaměstnanců.

Nestátní nezisková organizace Sdružení hasičů ČMS disponuje především silnými stránkami. Jedná se o školení členů sboru dobrovolných hasičů. Například školení velitele jednotky aj. Organizace má velmi dobrou propagaci, prezentuje se na webových stránkách, ale také využívá sociální síť facebook. Vkládá sem fotografie z akcí a dává na tyto stránky různé aktuality či informace pro občany. Příručka s názvem „Příručka

nejen pro mladé hasiče“ je také zdrojem informací, kde si lidé mohou přečíst například, co mají dělat v případě vzniku mimořádné události aj. Tato příručka neobsahuje přímo informace o NNO, ale organizace na ní spolupracovala, jde o učební materiál pro veřejnost. Organizace pořádá přípravný kroužek s názvem Kolektiv mladých hasičů. Díky kroužku se mladí lidé mohou věnovat hasičskému oboru. Přímý kontakt s OPIS HZS zajistí organizaci včasné informování o vzniku MU.

Slabou stránkou organizace je absence školení zaměstnanců. Je to dáno tím, že zaměstnanci v organizaci vykonávají činnosti, které se týkají především administrativy. NNO nemá zajištěn nábor dobrovolníků například formou inzerátů či prostřednictvím sociálních sítí, webových stránek, což může zapříčinit nedostatek dobrovolníků v organizaci. Není zde osoba, která by v případě vzniku MU poskytla psychosociální pomoc. Mohlo by prospět, pokud by organizace takovou osobu do budoucna zaměstnala. V dnešní době nemá žádné smlouvy s velkoobchody, které by organizaci mohly zajistit slevu na nákup v případě častého odběru prostředků.

Příležitostí může být finanční podpora ze strany veřejnosti. Může se jednat o různé finanční dary, které by organizaci zvýšily možnosti. DMS je také způsob, jakým by veřejnost mohla organizaci přispět. Pokud by NNO vytvořila projekt, na který by lidé mohli prostřednictvím DMS přispět, organizaci by to pozvedlo nejen reputaci, ale také by ji to pozvedlo finančně.

Hrozbou pro organizaci může být do budoucna malý počet zaměstnanců, což může zapříčinit nedostatečné pokrytí některých funkcí v NNO.

7.6 Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s.

Silné stránky:

- a) Psychologové a sociální pracovníci s vysokoškolským vzděláním;
- b) Akreditace na krizovou intervenci;
- c) Spolupráce s OPIS HZS JčK;
- d) Webové stránky, letáky;
- e) Spojení s ČČK OS ČB;
- f) Dlouholetá tradice.

Slabé stránky:

- a) Absence školení;
- b) Absence besed, přednášek;

- c) Žádné zásoby humanitární pomoci;
- d) Absence dobrovolníků.

Příležitosti:

- a) Sociální síť;
- b) Dobrovolníci.

Hrozby:

- a) Špatné finanční zajištění.

U nestátní neziskové organizace Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s. převažují silné stránky. Důležitou roli zde hrají sociální pracovníce také psychologové s vysokoškolským vzděláním, což organizaci dodává důvěryhodnost a dobré jméno. Akreditace na krizovou intervenci zajišťuje možnost školit ostatní osoby v rámci poskytování psychosociální pomoci. NNO spolupracuje s OPIS HZS JčK, kdy se organizace dozví o vzniku MU. Organizace disponuje vlastními webovými stránkami a také letáky s informacemi o její činnosti. ČČK OS ČB pomáhá například s převozem určité humanitární pomoci, jako jsou např. zásoby humanitární pomoci. Organizace je velice věrohodná, a to vzhledem ke své dlouholeté tradici již od roku 1970.

Slabou stránkou organizace je absence školení zaměstnanců. NNO sice školení poskytuje, ale své zaměstnance pravidelně neproškoluje. Nezajišťuje žádné besedy či přednášky, kde by poskytla veřejnosti informace o náplni své činnosti. Vzhledem k tomu, že je NNO zaměřena na poskytování psychosociální péče, zaměstnává pouze osoby z oboru, tím pádem nemá žádné dobrovolníky a nedisponuje zásobami humanitární pomoci.

Organizace by si ke zlepšení propagace do budoucna mohla založit sociální síť (Facebook). Dále by mohla získat dobrovolníky, kteří by byli proškoleni v rámci poskytování psychosociální pomoci. Dobrovolníci by zajistili pomocnou sílu v organizaci.

Organizaci sice finančně podporuje kraj, ale mohla by být financována i ze strany veřejnosti formou finančních darů.

7.7 Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice, p.s.

Silné stránky:

- a) First responder s přístrojem AED;
- b) Dobrovolníci, nábor dobrovolníků;
- c) Školení;
- d) Zajištění bezpečnosti na akcích spojených s vodou, ale i na souši;
- e) Webové stránky i sociální sítě;
- f) Vlastní sklad;
- g) Aplikace GINA.

Slabé stránky:

- a) Neúčast v Panelu NNO JČK;
- b) Žádní stálí zaměstnanci.

Příležitosti:

- a) Stálí zaměstnanci;
- b) Součást Panelu NNO JČK;
- c) Smlouvy s velkoobchody.

Ohrožení:

- a) Financování;
- b) Málo dobrovolníků.

Nestátní nezisková organizace Vodní záchranná služba ČČK České Budějovice, p.s. má nejvíce silných stránek. Je first responderem s přístrojem AED (automatický externí defibrilátor). Znamená to, že dobrovolníci v NNO jsou schopni realizovat rychlý zásah u člověka v přímém ohrožení života ještě před příjezdem profesionální pomoci. Osoby, které zde vykonávají svou činnost, jsou pouze dobrovolníky, kteří musejí projít odbornou přípravou. NNO má své inzeráty pro nábor dobrovolníků. Dobrovolníci procházejí každoročně školením, například kurzy první pomoci. Zajišťují bezpečnost také na akcích, jako jsou například Dračí lodě na Lipně, ale i na akcích, jako jsou koncerty. Organizace má své webové stránky a také sociální síť facebook, díky kterým se dostává do povědomí občanů a prezentuje zde svou činnost a aktuality. Má na Lipně vlastní sklad, kde skladuje své vybavení. Významnou pomoc znamená i aplikace GINA, která slouží pro zmapování polohy MU aj.

Slabou stránkou organizace je její neúčast v Panelu NNO JčK. Může zde být nedostatečná koordinace při poskytování sil, prostředků a činností pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu a krizových situací na území Jihočeského kraje. Organizace nemá žádné stálé zaměstnance, kteří by vykonávali tuto činnost jako své hlavní zaměstnání.

Příležitostí může být spolupráce s velkoobchody, které poskytnou NNO vybavení za nižší cenu v důsledku dlouhodobé spolupráce. Do budoucna by se NNO mohla stát součástí Panelu NNO JčK, a tak by si zajistila lepší koordinaci při poskytování sil, prostředků aj. Mohla by také zaměstnat osoby na hlavní pracovní poměr.

7.8 Diakonie České bratrské církve evangelické

Silné stránky:

- a) Školení;
- b) Koordinace a zajištění zapojení dobrovolníků do likvidace škod po MU;
- c) Monitoring zasažených domácností;
- d) Materiální, technická a finanční pomoc;
- e) Dobrovolníci, databáze dobrovolníků;
- f) Webové stránky a sociální sítě;
- g) Preventivní program;
- h) Sklady humanitární pomoci;
- i) Krizová infolinka.

Slabé stránky:

- a) Absence smluv s velkoobchody.

Příležitosti:

- a) Osvěta veřejnosti;
- b) Aktivizace a odborná příprava dobrovolníků humanitární pomoci;
- c) Pomoc s likvidací škod po MU;
- d) Poskytování psychosociální podpory;
- e) Organizace sbírek.

Ohrožení:

- a) Nedostatek pracovních sil.

Nestátní nezisková organizace Diakonie České bratrské církve evangelické disponuje zejména silnými stránkami. Organizace pravidelně proškoluje dobrovolníky a své zaměstnance např. v oblasti psychosociální první pomoci, zdravotnické první pomoci aj., což vede k jejich trvalé profesionalitě. Zajišťuje koordinaci a zapojení dobrovolníků do likvidace škod po povodních a také monitoring zasažených domácností. Má vše pod kontrolou. Poskytuje materiální, technickou a finanční pomoc, například zapůjčí vysoušeče. Díky webovým stránkám a sociální síti facebook informuje širokou veřejnost o náplni své činnosti. Organizace má také dobrovolníky, kteří jsou vedeni v databázi dobrovolníků. Zřizuje krizovou infolinku, na které se mohou noví dobrovolníci registrovat. NNO má celkem 6 skladů humanitární pomoci v 6 krajích ČR, kde skladuje své prostředky. Má svůj vlastní preventivní program Odolná obec, díky kterému podporuje obce a města, aby byly lépe připraveny na případnou MU.

Jedinou slabou stránkou NNO je absence smluv s velkoobchody, které by poskytly organizaci levnější prostředky. Příležitostí může být osvěta veřejnosti například ve formě přednášek na dané téma, zlepšení aktivizace dobrovolníků a také jejich odborná příprava. Pomoc s likvidací škod po vzniklé MU se týká zejména manuální pomoci dobrovolníků. Poskytování psychosociální podpory ze strany odborníka je také jedna z možností zlepšení chodu organizace. Možnost sbírek by zajistila finanční pomoc osobám zasaženým MU. Hrozbou může být do budoucna nedostatek pracovních sil na pokrytí všech činností v NNO.

8 Diskuze

V této kapitole se autorka diplomové práce bude věnovat shrnutí hlavních výsledků práce, kladů, záporů, shodných či zcela odlišných momentů. Je důležité zmínit, že výsledky práce byly získány zejména na základě poskytnutí osmi polostrukturovaných rozhovorů s vedoucími pracovníky nestátních neziskových organizací na území okresu České Budějovice. Vedoucí pracovníci zůstali v anonymitě. Výsledky polostrukturovaných rozhovorů jsou následně posouzeny ve SWOT analýze, kde jsou u každé NNO zmíněny její silné, slabé stránky, příležitosti a ohrožení. Díky této metodě lze posoudit klady a zápory každé organizace.

Všechny nestátní neziskové organizace zapojené do výzkumu jsou velmi dobře připravené na výskyt mimořádné události. Každá organizace poskytuje při mimořádné události jiný druh pomoci. Tím pádem se zmíněné NNO nemohou angažovat stejně. Nejlépe vyhodnocenou NNO je dle názoru autorky práce ČČK OS ČB. ČČK OS ČB jako jediná NNO z výzkumu zajišťuje základní zdravotní a ošetrovatelskou pomoc, pokrývá problematiku nouzového ubytování a stravování, poskytuje psychosociální pomoc osobám postiženým mimořádnou událostí, zabezpečuje chod Humanitární jednotky ČČK po technické stránce, kam se řadí například doprava či rádiové spojení. Členové humanitárních jednotek jsou pravidelně proškoleni. NNO má velice dobrou pověst mezi veřejností. Má propracovaný systém v zapojení veřejnosti do svých aktivit. Jedná se například o kurzy a školení, které jsou zaměřeny zejména na výuku první pomoci, ale i na mimořádné události. ČČK napomáhá ke zlepšení jejich zvládnutí formou zřízení evakuačních center, což je velké plus organizace. Také je velice dobře finančně zabezpečena.

Pro porovnání disponuje každá NNO kromě organizace Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice svými dobrovolníky či členy humanitární pomoci. Dobrovolníci jsou nezbytnou součástí NNO, jsou tzv. pomocnou pracovní silou. Velice dobře zastanou práci při přípravě na mimořádnou událost nebo práce po mimořádné události ve fázi obnovy. Ne každá NNO má nábor dobrovolníků. Většina organizací si své dobrovolníky vychovává v různých přípravných kroužcích. To se týká ČČK, Sdružení hasičů ČMS a VZS ČB. Ostatní NNO získávají dobrovolníky formou náborů, přes inzeráty, osobní kontakt aj. Velká část NNO své dobrovolníky a zaměstnance pravidelně proškoluje, výjimkou je NNO Česká maltéžská pomoc a Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice.

Organizace, které provádějí školení svých zaměstnanců a dobrovolníků si zajistí jejich profesionálnější přístup a také lepší vzdělanost v oboru. Skladem humanitární pomoci disponuje pouze ČČK OS ČB (Planá), VZS ČB (Lipno) a Diakonie ČCE (6 skladů v 6 krajích ČR). Tyto sklady slouží k uskladnění materiálu organizace. Sklady rovněž přijímají prostředky od veřejnosti, víceméně slouží jako uskladňovací prostor pro různé sbírky či projekty NNO. Organizace, která disponuje tímto skladem, je lépe připravena na možnost vzniku mimořádné události.

Organizace jsou v rámci vzniku mimořádné události propojeny se složkami IZS a s OPIS HZS JčK. Každá NNO je informována o vzniklé MU prostřednictvím OPIS HZS JčK kromě ČMP a Diecézní charity. ČMP má dohodu pouze s HZS JčK. Diecézní charita spolupracuje také pouze s HZS JčK. Také ČČK OS ČB má dohodu s HZS JčK o poskytnutí osobní a věcné pomoci v případě vzniku mimořádné události. Zde je také jen pro upřesnění důležité zmínit, že respondent v rozhovoru s NNO Sdružení hasičů ČMS se ztotožňuje SHČMS a JSDHO.

Ne každá organizace zapojuje širší veřejnost do své činnosti. Příkladem je zorganizování příměstských táborů, soutěží aj. Například ČČK OS ČB pořádá zejména příměstské tábory, kde se mohou děti naučit poskytnutí první pomoci aj. ADRA jako samostatná NNO tyto tábory sama nepořádá, nicméně má možnost zařadit se do táborového programu díky partnerské organizaci Pathfinder, která letní tábory pořádá. ČMP akce tohoto typu nepřipravuje, má pouze informační letáky, což je mínus NNO. Diecézní charita ČB dříve příměstské tábory pořádala, dnes již tábory nepořádá, což je škoda, vzhledem k tomu, že děti se díky takovým akcím mohou více zajímat o náplň hlavní činnosti organizace. Sdružení hasičů ČMS nabízí dětem tábory s hasičskou tematikou nebo akci nazvanou Požární ochrana očima dětí. Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice takovými akcemi nedisponuje, nicméně má informační letáky. VZS ČB tábory nepořádá a ani jiné podobné akce, NNO se zabývá jen zajištěním bezpečnosti na akcích spojených s vodou (Dračí lodě na Lipně). Diakonie České bratrské církve evangelické nemá letáky a ani akce, její propagace není na dobré úrovni.

Většina nestátních neziskových organizací postrádá v dnešní době finance. Organizace jsou dotovány zejména z kraje, to se týká ČČK OS ČB, VZS ČB a Střediska pro rodinu a mezilidské vztahy a Linky důvěry České Budějovice. Ostatní NNO jsou dotovány státem, díky klientele, prostřednictvím členských příspěvků aj., to se týká především ČMP a Sdružení hasičů ČMS. NNO se snaží získat finance také prostřednictvím sbírek, což praktikuje ČČK OS ČB, ADRA a Diecézní charita ČB.

Závěr

Závěrem je třeba říci, že nestátní neziskové organizace jsou důležitou součástí složek IZS a také jejich pomocníkem v případě, že nastane mimořádná událost. Organizace jsou schopny zajistit humanitární pomoc osobám, které to v danou chvíli potřebují. Cílem diplomové práce bylo zjistit připravenost nestátních neziskových organizací na řešení mimořádných událostí a stanovit, jakým způsobem se nestátní neziskové organizace zapojují do výchovy obyvatelstva k přípravě na řešení mimořádných událostí. Oba cíle diplomové práce byly řádně naplněny.

Všechny nestátní neziskové organizace, které byly zahrnuty do výzkumu, jsou velmi dobře připraveny na možnost vzniku mimořádné události. Každá z nich poskytuje jiný druh pomoci. Jedná se například o pomoc zdravotnickou, psychosociální, ošetrovatelskou péči, zabezpečení dopravy, náhradního ubytování, zajištění stravy aj. Většina organizací se o mimořádné události dozví díky Operačnímu a informačnímu středisku Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje. Velká část zmíněných organizací má své dobrovolníky, kteří s přípravou na mimořádnou událost pomáhají. Je velice důležité, že v dnešní době se osoby zapojují do dobrovolnické činnosti, přestože tato pomoc není finančně odměněna. Dobrovolníci pracují především pro možnost uplatnění svých schopností, z důvodu pomoci potřebným osobám, pro získání praxe aj. Sklady humanitární pomoci mají pouze dvě nestátní neziskové organizace z výzkumu. Je zde možnost, že absence skladů humanitární pomoci se u některých organizací může do budoucna změnit. Každá nestátní nezisková organizace poskytuje osobní či věcnou pomoc osobám, které zasáhla mimořádná událost. Týká se to především poskytnutí věcných prostředků, pomoci s vyklížením po mimořádné události či při přípravě na mimořádnou událost. Co se týče výchovy obyvatelstva, pořádají organizace například příměstské tábory, soutěže, kroužky, které oslovují především mladé občany, kteří se posléze mohou k dané organizaci připojit jako dobrovolníci či zaměstnanci. Tyto osoby mohou do budoucna pomáhat s přípravou na mimořádnou událost nebo s jejím řešením. Existují organizace, které takové akce nepořádají, nicméně mezi občany rozdávají své letáky, díky kterým šíří osvětu.

Díky polostrukturovanému rozhovoru zjistila autorka práce, že pracovníci každé nestátní neziskové organizace zmíněné ve výzkumu se své činnosti v organizaci věnují naplno a jejich práce má nějaký smysl. Do budoucna je zde možnost, že nestátní neziskové organizace budou lépe finančně zajištěny a jejich činnost se bude stále rozvíjet. Diplomová práce byla vypracována způsobem, který obohatí čtenáře svým obsahem a zároveň pro ně bude přínosem.

Seznam literatury

1. ADRA Česká republika, 2014. [online]. ADRA Česká republika. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.adra.cz/>
2. ADRA, 2005. *Příručka pro dobrovolníky (NPIT) [i.e. Nižšího Psychosociálního Intervenčního Týmu]*. Praha: Občanské sdružení ADRA. 40 s. ISBN 80-239-5071-1.
3. BAŠTECKÁ, B., 2005. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada. 300 s. ISBN 80-247-0708-X.
4. BOUKAL, P., 2009. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9.
5. *Cíle a poslání*, 2019. [online]. Psychologieprokrize.cz. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <http://psychologieprokrize.cz/cile-poslani/>
6. *Český červený kříž*, 2019. [online]. Český červený kříž. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: https://www.cervenýkriz.eu/cz/cz_root.aspx
7. *Defining humanitarian assistance*, 2018. [online]. Development Initiatives. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://devinit.org/defining-humanitarian-assistance/#>
8. Department of EU Politics with the support of the Department of Development, 2012. *Volunteering in the Czech Republic*. [online]. Ministerstvo zahraničních věcí ČR. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/en/Life-Work/How-things-work-here/Volunteering-in-the-Czech-Republic>
9. DEWOLFE, D. J., 2002. *Terénní příručka: pro pracovníky psychosociálních a humanitárních služeb, kteří se angažují při hromadných neštěstích většího rozsahu*. Praha: MV – oddělení psychologie OPe MV. 31 s. ISBN 80-239-5135-1.
10. *Diakonie ČCE*, 2019. [online]. Diakonie ČCE. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.diakonie.cz/>
11. *Dobrovolníci v neziskových organizacích*, 2001. 1. vyd. Praha: Informační centrum neziskových organizací. 24 s. ISBN 80-86423-05-0.
12. DOLEŽEL, M. et al., 2014. *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého. 207 s. ISBN 978-80-244-4268-6.
13. DUŠKOVÁ, L., 2011. *Encyklopedie rozvojových studií*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 422 s. ISBN 978-80-244- 2948-9.

14. *Emergency Alerts*, 2019. [online]. Department of Homeland Security USA. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.ready.gov/alerts>
15. *Evacuation*, 2018. [online]. The University of Chicago: Department of Safety & Security. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: https://safetysecurity.uchicago.edu/emergency_management/all_hazard_safety_procedures/evacuation/
16. FRÍČ, P., 1998. *Aktivity a potřeby neziskových organizací v České republice: výsledky kvantitativního sociologického šetření*. 1. vyd. Praha: Agnes. 61 s. ISBN 80-902633-0-5.
17. FRÍČ, P., 2001. *Dárčovství a dobrovolnictví v České republice: výsledky výzkumu NROS a AGNES*. 1. vyd. Praha: Agnes. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.
18. FUCHS, J., 2007. *Mezinárodní humanitární právo*. Praha: Ministerstvo obrany - Agentura vojenských informačních služeb. 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0.
19. *Hasičský záchranný sbor České republiky*, 2019. [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/>
20. Hestia - národní dobrovolnické centrum, 2001. *Dobrovolníci: obyčejní lidé, kteří dělají neobyčejné věci*. Praha: Hestia. 24 s.
21. HORÁK, R. et al., 2004. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. 1. vyd. Praha: Linde. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
22. *Charita Česká republika*, 2019. [online]. Charita Česká republika. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/>
23. ILSLEY, P. J., 1990. *Enhancing the volunteer experience: new insights on strengthening volunteer participation, learning, and commitment*. 1st ed. San Francisco: Jossey-Bass. 170 s. ISBN 1-55542-289-6.
24. JIA, H. et al., 2007. A modeling framework for facility location of medical services for large-scale emergencies. *IIE Transactions*. 39, 1, 41–55.
25. JUKL, M., 1999. *Ženevské úmluvy a Dodatkové protokoly*. Praha: Úřad ČČK.
26. KAVAN, Š., DOSTÁL, J., 2012. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při mimořádných událostech: v podmínkách Jihočeského kraje*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. 70 s. ISBN 978-80-87472-41-5.
27. KOSÁČKOVÁ, J.
28. KRATOCHVÍLOVÁ, D., 2005. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: SPBI. 140 s. ISBN 80-866634-70-1.

29. KROUPA, M., ŘÍHA, M., 2006. *Integrovaný záchranný systém*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Armex Publishing. 119 s. ISBN 80-86795-35-7.
30. LINHART, P., 2003. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: pro střední školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna. 93 s. ISBN 80-7168-869-X.
31. LINHART, P., ŠILHÁNEK, B., 2005. *Ochrana obyvatelstva v Evropě*. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru. 196 s. ISBN 80-86640-55-8.
32. *Maltéžská pomoc*, 2016. [online]. Maltéžská pomoc, o.p.s. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <http://www.maltezskapomoc.cz/>
33. MIKA, O. J., 2008. *Informovanost obyvatelstva a jeho připravenost na zvládnutí mimořádných událostí*. 1. vyd. [CD-ROM]. České Budějovice: Jihočeská univerzita. ISBN 978-80-7394-111-6.
34. NÁVORNÍK, N., VOLFOVÁ, A., 2004. *Společný svět příručka globálního rozvojového vzdělávání*. Praha: Člověk v tísni – společnost při ČT o.p.s. 325 s. ISBN 80-903510-0-x.
35. PROCHÁZKA, Z., 2006. *Humanitární pomoc v České republice*. 3. aktual. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra. 55 s. ISBN 80-86640-53-1.
36. REKTOŘÍK, J., 2001. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení: [učebnice]*. Praha: Ekopress. 188 s. ISBN 80-86119-41-6.
37. RICHTER, R., 2010. *Ochrana obyvatelstva a Dodatkový protokol I o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 129 s.
38. RICHTER, R., 2010. *Ochrana obyvatelstva a Dodatkový protokol I o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 118 s. ISBN 978-80-86640-55-6.
39. ROSICKÁ, Z., 2007. *Krizové řízení a ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola s. r. o. 173 s. ISBN 978-80-87001-07-3.
40. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezka*, 2019. [online]. SH ČMS. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/>
41. SMETANA, M., 2013. *Humanitární pomoc při zvládnutí rozsáhlých mimořádných událostí*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 96 s. SPBI Spektrum. Červená řada, 86. ISBN 978-80-7385-138-5.

42. *Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry*, 2019. [online]. Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy a Linka důvěry České Budějovice o.p.s. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <http://www.rodinnaporadnacb.cz/>
43. ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O., 2009. *Úspěšná nezisková organizace*. 1. vyd. Praha: Grada. 154 s. ISBN 978-80-247-2707-3.
44. ŠIMKOVÁ, S. (ed), 2011. *Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe: Evropský rok dobrovolnictví*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT. 119 s. ISBN 978-80-87449-15-8.
45. ŠTĚTINA, J. et al., 2000. *Medicína katastrof a hromadných neštěstí*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-688-9.
46. ŠTOREK, J. et al., 2000. *Příručka pro krizové řízení v Českém červeném kříži*. Praha: Úřad českého červeného kříže. 79 s.
47. ŠTOREK, J., ALBERT, R., 2003. *Humanitární jednotky Českého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže. 32 s.
48. ŠVEJNOHA, J., 1999. *Červený kříž a Červený půlměsíc*. Praha: Úřad Českého červeného kříže. 55 s.
49. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O., 2002. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 1. vyd. Praha: Portál. 152 s. ISBN 80-7178-514-8.
50. VIDRIKOVÁ, D. et al., 2017. *Critical infrastructure and integrated protection*. Ostrava: The Association of Fire and Safety Engineering. 172 s. ISBN 978-80-7385-190-3.
51. VYKOPALOVÁ, H., 2003. *Základy psychosociální přípravy Humanitárních jednotek ČČK*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2003. 71 s.
52. *VZS: O nás*, 2019. [online]. VZS ČČK České Budějovice, p.s. [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <http://vzscb.cz/>
53. *Why volunteer?*, 2019. [online]. NCVO. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.ncvo.org.uk/ncvo-volunteering/why-volunteer>
54. WOLF ČAPKOVÁ, M., 2016. *STČ 12/IZS – Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci (novelizace 2015)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru [cit. 2019-04-10]. Dostupné také z: <http://psychologieprokrize.cz/wp-content/uploads/2016/11/IZS-psychosoci%C3%A1ln%C3%AD-pomoc.pdf>

55. Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, 2010. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 53. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>
56. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

Seznam příloh

Příloha A: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru	87
---	----

Seznam zkratek

ADRA – Adventist Development and Relief Agency

BBBSI – Big Brothers Big Sisters International

CEV – The European Volunteer Centre

ČCE – Českobratrská církev evangelická

ČČK – Český červený kříž

ČČK OS ČB – Český červený kříž oblastní spolek České Budějovice

ČKCH – Česká katolická charita

ČR – Česká republika

ČSFR – Česká a Slovenská federativní republika

GŘ HZS – generální ředitelství hasičského záchranného sboru

HZS – hasičský záchranný sbor

IAVE – International Association for Volunteer Effort

IZS – integrovaný záchranný systém

JčK – Jihočeský kraj

JPO – jednotka požární ochrany

JSDH – jednotka sboru dobrovolných hasičů

KIP tým – komunitní intervenční psychosociální tým

KS – krizová situace

MU – mimořádná událost

NDC – národní dobrovolnické centrum

NNO – nestátní nezisková organizace

OPIS – operační a informační středisko

SH ČMS – Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SŠ – střední škola

VŠ – vysoká škola

VZS – vodní záchranná služba

ZZS – zdravotnická záchranná služba

Příloha A: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru

1. Podstupujete jako zaměstnanec NNO školení, která se vztahují k přípravě na řešení MU?
2. Jak si představujete, že by se v ideálním případě NNO měla zapojovat do přípravy a řešení MU?
3. Co vaše NNO může nabídnout pro řešení MU? Jak jste tuto schopnost/dovednost získal/a? Popřípadě, které schopnosti je potřeba ze strany NNO zlepšit?
4. Pořádá vaše NNO příměstské tábory, soutěže, dětské kroužky, besedy nebo jiné akce, při kterých existuje možnost, aby se lidé dozvěděli více o zapojení NNO při vzniku MU? Popřípadě zapojení osob do přípravy vzniku MU?
5. Poskytuje vaše NNO informace o svých činnostech prostřednictvím webové stránky či sociálních sítí?
6. Jaké je personální a materiální zabezpečení vaší NNO? Konkrétně máte k dispozici zásoby humanitární pomoci, vysoušeče či vozidla pro přepravu aj.?
7. Jaký je způsob informování vaší NNO ze strany OPISU, starosty, hejtmana, médií, JSDHO aj. do zapojení při vzniku MU?
8. Existuje zde systém aktivizace zaměstnanců a dobrovolníků NNO?
9. Jakým způsobem probíhá spolupráce se složkami IZS při přípravě nebo řešení MU?
10. Jakou formou probíhá nábor dobrovolníků? Využíváte nějaké kampaně nebo cvičení aj.?
11. Potřebují dobrovolníci pro výkon dobrovolnické činnosti ve vaší organizaci odbornou přípravu nebo jiné dovednosti?
12. Jakou formou se zapojují dobrovolníci při přípravě na MU a řešení MU?
13. Jaký je způsob poskytování humanitární pomoci vaší NNO? V Má Vaše NNO možnost využití skladových prostor pro humanitární pomoc (humanitární potřeby)?
14. Jak probíhají v této NNO fáze pomoci? (okamžitá pomoc, časná rehabilitace, fáze obnovy) jaké fáze se Vaše NNO nejvíce může uplatnit?
15. Je ve vaší NNO osoba, která poskytuje osobám poškozeným MU psychosociální pomoc?

16. Jak probíhá financování této NNO?

17. Má tato NNO nějaké smlouvy s velkoobchody nebo různými firmami, které dodávají prostředky, které tato NNO využívá k přípravě na MU?